

# **Badische Landesbibliothek Karlsruhe**

**Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe**

**Commentarius in VIII libr. philosophicorum Arist.  
exceptus a Michael Schweizer, mon. Salemitani professo -  
Cod. Ettenheim-Münster 359**

**Specius, Johannes**

**[S.l.], 1596**

[Liber primum]

[urn:nbn:de:bsz:31-132384](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-132384)



Librorum octo de physica consultatione auctore  
et arte  
Tria videnda sunt  
1<sup>o</sup>.  
2<sup>o</sup>.  
3<sup>o</sup>.  
Librorum octo de physica consultatione auctore  
et arte  
Dico delectatq; manu in certa copula quam  
certa sectari. Sed videndu' pterea p de miseri  
ptione boni librorum. Et de non proprie ad pty  
naatem p tincant. 3<sup>o</sup> Quodna p geminum ipso  
rum obiectum; ex quo et dimissione illorum fauli  
negotio p ppiemg.

Inscriptio horum librorum  
Hec inscriptio auctoris  
et artis  
Artes inscriptio.  
Ad p q attinet inscribuntur libri si tres tns  
pbratis excedentes de physico auditu seu  
consultatione. De qua inscriptio ac illud certu'  
videtur q notavit pterisq; de lib. sua physica c. 10.  
illam vult; non ee artis eo q habita opportunitate  
De illis loquendi nung; illos hoc nomine ac titulo  
compellant s; eos ut de causis & pncipijs in  
mens videlicet duos pncipios: ut veteres sermo  
nes de motu; (Quam reliquos sex vocari).  
Simile aut vero e inscriptioe hanc a sua  
disciplina alumnib; hinc opi fuisse pncipiam  
conuenient; tn ipsi agros arti; quippe q librorum  
suorum alios vocant qd veteres sine ex xrv  
xv s; seu ex xrv xv s; & populares s; in coe;  
q darent multitudini & populari sensu  
lesset accommodati cuiusmodi sunt illi quos scripsit  
De

et rhetorica poesi historia animalium etc. et hoc  
 2<sup>o</sup> vocant *Excoquationes* & infirmitates  
 quod gravior ac subtilior scientia disciplina conti-  
 nebat. Ex hoc u<sup>o</sup> numero hanc et omnia libri  
 physicorum & nihil talem quoque inscriptionem  
 invenire; q<sup>ue</sup> et ob infirmitat<sup>um</sup> difficultate, & ob  
 securitate, hoc nonnulli librorum *Excoquatione*  
 esse fecerunt summi cuius pat ad cetera quasi  
 quodam nituit; ita porro loci ut. Et fuit  
 in proemio Metaph. et. De qua divisione  
 Franciscus Patricius toto 6<sup>to</sup> libro tom<sup>i</sup> 7<sup>mi</sup>  
 diffusius scribitur: disputat.

De edo non convenit Antonis Mizandulano in rebus  
 parè omnib; Hic a. autor 15 lib. syteib cora  
 minis aserit libro hoc non ad physicu<sup>m</sup> sed ad Me  
 taphysicu<sup>m</sup> spectari 1<sup>o</sup> q<sup>ue</sup> physica incipit 1<sup>o</sup>.  
 a libro de celo. et de q<sup>ue</sup> in libro 2<sup>o</sup> agit<sup>ur</sup> 2<sup>o</sup>.  
 et subtilia ut e<sup>st</sup> substantia, q<sup>ue</sup> tractat<sup>ur</sup> Metaphy  
 sica e<sup>st</sup>. 3<sup>o</sup> q<sup>ue</sup> de n<sup>on</sup> lib<sup>er</sup> lib<sup>er</sup> de n<sup>on</sup> 1<sup>o</sup> Meta 3<sup>o</sup>.  
 physica agit<sup>ur</sup> de causis 4<sup>to</sup>. Metaphysic<sup>is</sup> 4<sup>to</sup>.  
 et consistat e<sup>ss</sup>e substantias separatas: s<sup>ed</sup> hoc ipse et  
 agit<sup>ur</sup> in lib<sup>er</sup> 2<sup>o</sup> p<sup>er</sup> cetera noty e<sup>st</sup> et p<sup>er</sup> 5<sup>to</sup>.  
 diffina entit; s<sup>ed</sup> hanc a. dimidit sub m<sup>o</sup> no  
 bile & n<sup>on</sup> immobile: Acty et primu<sup>m</sup> de motu

*probat Mizandulano  
 2<sup>o</sup> lib<sup>er</sup> a. ad physicu<sup>m</sup>  
 ad metaph<sup>is</sup> & hinc*

3<sup>o</sup> Metaphysicis autem agit de actu & potentia  
et de motu. Verum quod huic sententiae adve-  
Contra sententiam  
1<sup>o</sup> citatissimum sententia nulla fit. 1<sup>o</sup> in scriptis librorum quod est  
2<sup>o</sup> et physica consuetudine tam diuturnae pro-  
gressu recepta et de inefficaci differet illorum pariter  
ac genitorum sententia et c. 1. libro 1<sup>o</sup> dicitur: Agentibus  
et in his octo libris de principiis sua physica  
et in quo phys. textu 4. hoc eodem nomine eos ap-  
pellat. Et 1<sup>o</sup> Metaph. c. 3 & 5. eosdem percipit  
hos sententia de natura vocat; et in fine libri in-  
venit disputationes de formis separatis ad Metaphys.  
suum eo quod ut ait disputatione hac non sit physica;  
et alibi sapienter hoc libris in physicis nominat.  
3<sup>o</sup> Denique propter sententiarum progressum et libris  
tamquam pro sententia naturae ratione quoque sententia huic  
rationi subvertit: quia omnia sua sunt docet propter  
1<sup>o</sup> poster. et circa finem subvertit et circa prin-  
cipia passiones et species eius: quod physica quae  
necessari est circa principia et passiones ob-  
iecti sui utriusque corporis naturae: sed hoc nullibi fit  
nisi in 8. libris phys. quod non si libri ad physicum  
spectant.

Ad 1<sup>o</sup>

Ad pr. Regar. Aes: nam q. natio sui a caelo postea a se  
 ut suam naturam uerfari in corpibz id idcirco esse  
 ut se tunc primum aggredi tractatione et corpore;  
 sicut se tunc primum aggredi tractatione pti  
 entate et spetibz corpibz naturibz idque dicit ut se  
 capione sumat et larandi pstantia uniuersi et quo  
 in eo libro loubury erat. Ad 2<sup>am</sup> similit. Respondet ad 2<sup>am</sup>.  
 Regar. Aes qd phisic agit et substantia ut  
 e natura sui mobilis. Ad 3<sup>am</sup> similit. Respondet ad 3<sup>am</sup>.  
 an agere de caibz in respectu ad motu meta  
 phisic uo abstrahere a motu in tractate can  
 sam. Ad 4<sup>am</sup> similit. Respondet ad 4<sup>am</sup>.  
 Substias separate ut sunt caa motu ad ostende  
 dum utqz non dari processum in infinitu in  
 mouentibz: Ita n. se substantia separate sint  
 naa exptes de quomodo qd item sint et utru  
 aterna de. Metaphisic comitit. Ad 5<sup>am</sup> similit. Respondet ad 5<sup>am</sup>.  
 Dr. alit phisic alit metaphisic agere  
 et motu phisic fortit ut e ardy entibz in  
 potia Metaphisic Materialit de puse ut  
 e ent qdam seu potiz affectio entibz ut ent  
 est. Fusiozem suiz comitalibz gptationem. Vile Fonf  
 vide apud Fonf. 2<sup>do</sup> Metaph. c. 3. q. 5. sect. 2.



sentia à msi rote distore pari qd sicuti eorum  
 adem e' agere de principijs & passionibz ali  
 cuiuslibet atqz agere de ipso obiecto q' tui no  
 mine differunt. p'or aut qd alibi agi no pot  
 de obiecto msi agente de ipso principijs  
 & passionibz. Confirmat: Quia sua in lib  
 duobz principali' ac p'cipue versat. Quis  
 una flectit uelut in quibus uariis qd sic  
 b' distinguunt. Tractatus de corpore naturali  
 distinguenda e' in duobz p'tes p'cipuas in  
 p'tem uelut eorum q' d' ipso genere sit primu' q'  
 in seia locu' occupet; & p'artes p'cipue p'ti  
 culares in qua de singulis p'p'is tractatus fiet. <sup>Bona script.</sup>  
 pars igitur cons' g'tinet oculo libris p'physice  
 consultationibz in qua docet p'p'ea ea q'  
 omni corpori naturali con' competunt. & ut vocat  
 soring' principia & passiones corporis naturalis  
 coiter ac p'cipue sumpti: Altera uo p'o  
 p'p'ea q' g'tinet reliquos oes libris na  
 turales q' p' p'p'ia multitudinae ac diuer  
 sitatez uarij & distincti s'nt. ex quo patet  
 et eandem ee' disputatione de prima libro  
 in naturalium p'p'ia ac de subiectis &  
 libroru' p'physicorum.



*Alia Divisio*  
Demum illud silentio pretermittendum non est.  
ex interstitiis multis dimissis hoc libris in eos  
q. st. De principiis & in eos q. st. De motu.  
*De principiis* st. duo pmi; De motu reliqui  
comprehendens motus vite et alia corporis naturalibus  
*De Motu Reliqui.*  
aucta ut loci temp. &c. alia Divisio  
bona non est in posterioribus libris a De solo  
motu p. tractat. Fit aut in Divisione hae  
solus motus mentis q. inter oes naturas affecti-  
*Quare in hoc Divisio*  
*st. motus fit mentis.*  
ones in loci obtineat. Quo in no. p. in  
liber. physicorum recte dicitur principium p. hys-  
ces quo no. tem. & q. vide apud Zab. c. 10  
prolegom. p. hys. Quod et in q. liber Metaphys.  
non sit ex ordin. & di. libri p. hys. ut q. dicitur re-  
ores nolunt probat Forst. p. amio in & d. m. lib.  
Metaphysicorum & Francis. Ferruciaty n. itio  
con. entariom. p. hysicorum.

### capitulum primum

*capitulum primum*  
Primum capitulum hoc continet p. amio q. e. tanq.  
illustre q. dam vestibulum & magnificum p. d. ay.  
aditus ad ea q. sub oculo p. hysicorum libris edo.  
cerk. Insuper aut. Actes non a con. entariom.  
p. hysicorum n. itio ostendens dignitate & utilitate.

eig quomodo incepit per p[ro]p[ri]a & suay de p[ro]p[ri]a. <sup>quod Acter p[ro]p[ri]o p[ro]p[ri]a</sup>  
 s[ed] p[ri]mo statim necesse est p[ro]p[ri]a de eor[um] qua  
 p[ro]p[ri]a e[st] obseruanda p[ro]p[ri]a. Veru[m] n[on] uero  
 cum simi p[ri]mo hoc ita & reliqua via so-  
 rum octo p[ro]p[ri]a & de celo lib[er]o[m] capita  
 p[ro]p[ri]a admodu[m] ac erudite explicent[ur] a p[ro]p[ri]a  
 filosofis amantib[us] & et a eor[um] no[n] e[st] cur mul-  
 tis in textum no[n] e[st] chartas impleant[ur]. Ista  
 igit[ur] p[ro]p[ri]a na[n]t[ur] tradenda no[n] p[ro]p[ri]a ceteris  
 uer[is] comodior[um] atq[ue] expeditior[um] ut modo d[ic]o  
 s[ed] p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a ad explicand[um] not[is] p[ro]p[ri]a uina  
 more d[ic]eclarato dem[um] ad alia p[ro]p[ri]a  
 p[ro]p[ri]a more circa septu[m] p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a & ex  
 amina[n]da p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a. Porro circa p[ro]p[ri]a  
 hoc q[ue] fuisse ab alijs disputari solent nos  
 p[ro]p[ri]a breuitate admodu[m] unica q[ue] p[ro]p[ri]a com-  
 plectemur.

Quisnam sit scop[us] p[ro]p[ri]a  
 & quib[us] procedendi p[ro]p[ri]a  
 Qu[estio] Vnica.

Qua[er]it[ur] de hinc methodu[m] in scribenda na[n]t[ur] p[ro]p[ri]a <sup>qua Meib[er]g</sup>  
 leg[itur] debeat duob[us] p[ro]p[ri]a in cap. 10 de <sup>de debeat in p[ro]p[ri]a</sup>  
 clarat Acter. a com[un]i diluide p[ro]p[ri]a et





cognoscibilis e. Secret et magis pna a ne  
mine ppele cognosci & cognoscere ex hauriri  
poe & id genus alia, ut veniet absurda.

3<sup>ta</sup> ratio dubi.

3<sup>ta</sup> no sctaria It scilicet nob propinquiora  
omnib nra cognitio dr a pntis nra a sensu  
q sctaria It nobis pnt magisq nota psequet  
ab illis nra sum emlo n ab authorib. Minor  
e Auctus 10 post tex 5. de p de An text 8  
ubi dicit vte aut nra est aut posteriq est.

4<sup>ta</sup> ratio dubi.

4<sup>ta</sup> no vria It nobis cognitu Difficillima  
eo q sensu nra longissime fugiat ut est scia  
eiusdem pnti (Metaph. ex. q falsu e q  
hic assentit ab eodem vria nobis ee notiora.

Confirmah: Si vria nobis ee notiora tu  
quod essent magis vria ei magis nobis esset  
pfecta consequenti conceptu Eius vria  
est nobis notissima q e absurdum.

5<sup>ta</sup> ratio.

5<sup>ta</sup> no contra id q in textu 2do habet  
eandem ee nota nobis & nra. Magis vria  
It nobis pnt nota ut textu 4to de pto dr  
sz ea It et notiora nra: q eandem sunt  
nobis nota & nra probah Minor ea sunt  
notiora nra a qly nra nra nra operari

ideo sui natura fit illi notiora: sed natura incipit opa-  
 ri ab utriusque: primum enim subiecto inquit natura utroque  
 tante deinde sentiente Deum rationante  
 ut est in Deo de generatione animalium c. 3. con-  
 firmatur quia color notior nobis est quam species  
 in se habiles quod in medio producuntur enim species  
 ipsa non sentiantur videtur tamen color est et noti-  
 or natura quam species in se habentur causa. NB

Hic nihil obstantibus pronunciata duo artia firma  
 & inconcusse persistunt quibus et hinc trademur

*Hic no obstantibus dicitur  
 quod duo proniata sunt  
 vera:  
 2. quod species in se  
 habentur in se.*

Disciplinam ordinem prescribit; quorum prior  
 ad ipsas res de quibus est sententia pertinet ut videtur  
 scientificam disciplinam inquit ducit a prima  
 specie rei qua de se sententia traditur: posterior ordo  
 spectat ad ipsam cognoscendam rem ut videtur  
 quod doctrina aliqua traditur per artifices magis  
 inter se gradusque progrediatur ad minus artes  
 & cloniores. Verum primum natura de his

19.

20.

rebus sententiam pronunciamus Notandum est

Nota 10.

notiora natura & nobis tribus modis accipiuntur  
 1<sup>o</sup> Natura nobis notiora sunt quam tamen a natura  
 generante tum ab intellectu nostro cognoscente primum  
 intenduntur. 2<sup>o</sup> De natura & nobis priora seu

*Natura magis  
 nobis tribus modis  
 accipiuntur.*

10.

20.







Haberi de nra simplices sub q ditione g fusam  
actualem cadere lege apud Cominbi.

*conclusio 1a.* Hic ita notatis e prima Conclusio. Cognitioe cofu-  
sa actuali totum e notig seu pzig notu sub par-  
tibus tam nra qua nobis. Quod nobis totum fit  
notig aperit pter textu q to na uidentis cen-  
quapiam e longinquo pzig sensu sese offert to-  
tum quam pter... Declarat de probah ga obic,  
ita sensus se accnta q p se 1o conuenit  
toti composito de g sequent sedm nram nra  
totum e sedm nos notig. Quod aut fit ut  
probah q fit ut notig  
tig nra patet: ga id est notig nra q e pzig  
intentum a nra s3 nra 1o intendit producere  
totu qua pter q totum e pzig notu nra cog-  
probah Minor ex ditione g fusae. Minor gfirmah ex stite 2 de  
phys. textu 78. de infra ubi ait: Sicut arti-  
fex 1o cogit finem que intendit domu v.g.  
de demde inquit media q in hunc ipsum finem  
dirigit ita quoq fauit nra.

*Conclusio 2da.* Conclusio 2da Sumendo vote de ptiulare 1o  
Quomodo Singulare fit modo supra notato scilicet e pzig cognoscibile  
notis notig qua vote. non eodem gntu cogni-  
tionis scilicet notig cognitioe scriptura vote

Intellectiva. Haec conclusio expresse e' Actus loco supra  
 citato 1<sup>o</sup> post text 3<sup>o</sup> & probat: Quia cogni  
 tio nra incipit a sensu & per se abstrahit ab  
 sensu deinde intellectus per abstractionem cognoscit  
 virtutes. Neq' n' hic plerib' e' disputandum quia  
 intellectus per se cognoscit quam virtutes; alioquin  
 n' hoc est negotium.

Nota.

Conclusio 3<sup>ia</sup> Cognoscere distincte specifice

Intellectus de virtute 2<sup>do</sup> modo ut videtur sit comparatio  
 inter ipsa virtutes superiores & inferiores, cognoscere  
 confusa potentia per se cognoscit virtutes quam  
 minus virtutes. Est Avicenna 1<sup>o</sup> Metaph. c. 5. 5<sup>th</sup>;  
 De Ente et Essentia pariter initio. Actus hoc  
 loco & probat: Intellectus in cognitione virtutum probatur  
 eo ordine procedit quo sensus in cognitione sin  
 gularium: scilicet sensus procedit a cognitionibus  
 virtutum per se & intellectus. Pro Minor quia prius  
 in partibus incipientes cognoscere per se de rebus  
 cognoscit esse virtutes quodam confuso deinde esse  
 virtutes & postea esse partem aut materiam non  
 cognoscendo distincte quod sit in virtute virtutis.  
 2<sup>do</sup> probatur in virtutibus quod a potentia reducitur  
 in actum certum processu ab inefficacibus

Conclusio 3<sup>ia</sup>.  
 Virtutes cognoscit confuso  
 per se per se cognoscit quam  
 minus virtutes.

probatur 2<sup>do</sup>

ad perfectiora ut Embrio p[ro]p[ri]e n[on]t vita p[er] se  
tae qua animalis & homo p[ri]m[us] e[st] infans po  
tea adolescens tandem in viru[m] p[er]fectu[m] eva  
dit: q[uo]d in uterq[ue] p[er] sp[eci]es. veru[m] a p[er]fecta  
reducit in actu[m] procedit ab imperfectiorib[us]  
ad perfectiora: s[ed] virtutes cognitivas sunt  
imperfectiores q[uam] magis g[ra]t[is] attingunt  
reru[m] natur[as] q[uo]d d[icitur] p[er] h[ab]it[us] 3[er]tio obtin  
ad aequatu[m] uterq[ue] e[st] Est ut cor p[er] h[ab]it[us]  
et sentia: q[uo]d p[ri]m[us] q[uo]d g[ra]t[is] co[n]cipit uterq[ue]  
e[st] Est. probat[ur] co[n]sequ[en]ter q[uo]d unaqu[od]q[ue] p[er]  
tertia p[er] omniu[m] opa circa suu[m] ob[jectu]m  
forte ad aequatu[m]. sic p[ri]m[us] q[uo]d in d[omi]n[is]e  
lo p[er]cipit e[st] color, & p[er] colore[m] videt veste  
muru[m] &c. sic p[ri]m[us] q[uo]d audit[us] audit e[st] so  
no & p[er] sonu[m] audit campana[m] tuba[m] &c.  
Conclusio ita Cognitio[n]e co[n]fusa actuali p[ri]m[us]  
cognoscit sp[eci]es specialissima qua[m] g[ra]t[is] suscipit  
ta: probat[ur] p[er] q[uo]d v[er]te cognoscit p[er] ite  
utq[ue] abstractio[n]e i[n] p[er]fectu[m] q[uo]d q[uo]d p[ri]m[us] ab  
p[er]fectu[m] movet[ur] efficacit[er] p[ri]m[us] et cognoscit  
p[er] p[ri]m[us] abstractio[n]e efficacit[er] movet e[st] sp[eci]es

probat 3[er]tio.

Conclusio ita.

probat

infima g. Probatur Minor quia spes infima sensibilibus  
est minor. Et do quia Metaphys. ordine Doctri-  
nae ultima est g. obiectum ipsum quod est sub omnium  
communis nisi posterius accipitur ab intellectu quam  
aliud sciatum magis est magis verum.

Conclusio 5ta. Cognitione actuali distincta  
magis verba notiora nobis sunt quam magis verba  
poterit quod coram est omnium potentiarum. Sic probatur haec  
conclusio. Actualis cognitio distincta speciei  
poterit ex actuali distincta cognitione potest  
et finitio est non potest actuali cognitione disti-  
cta cognosci v.g. homo nisi prius distincte  
cognoscatur animal nec animal nisi prius in-  
venit corpus &c. Confirmatur quia totum disti-  
cte non cognoscitur nisi partibus distincte cognitis.

Conclusio 6ta. Cognitione distincta potest  
aliis magis verba prius cognoscitur quam ma-  
gis verba. Et item coram potentiarum est  
quia illa prius in nobis cognoscenda sunt  
quorum cognitio ad alia cognoscenda requiritur  
non viceversa. Atque ita sese habent quo ad disti-  
ctam cognitionem potentialem magis verba esse  
magis verum g. &c. Probatur Minor quod d.

probat 2do.

Conclusio 5ta.

probat. Saepe conclusio.

probat. Saepe conclusio.

Obiectio.

Propter id ad omni partium notitia expliciti  
ac distincti cognosci non potest. Dicitur enim hominem  
& similitudinem interiecta sunt in finita genera. Quod si  
haec omnia cognoscenda sunt totum nullum intelligere  
arg. profecto per eas intelligere. An probatur quia  
sunt deus enim hominem & leonem coexistit infi-  
nitatis species quibus producere potest si nollit  
ita supra hominem & infra similitudinem cognos-  
cit in finita genera intermedia cum utrobique par-  
ticulari ratio. Respondetur negantibus.

Solutio.

An ad intelligendum negatur paritas ratio-  
nis ex priori sequatur in ratione in finita esse  
ratio infra posteriori minime ut recte do-  
cent comitibus q. 2. art. 4.

Respondetur ad propositam  
interpositam.

Quod quum est ut ad arguta ratio posita responde-  
ant. Ad pro negatur. An. An probatur de  
principia rei esse quidem ignotiora nobis quam  
ea quae ex ipsis consistunt tota seu composita cog-  
nitione generalis; cognitio autem distincta mini-  
me. Neque autem ut affertur ut experientia docet  
aliquid quam totum notum esse nobis cognitione  
generalis qua non minus est secundum naturam dici potest  
notum



progenitores Socratis in illa serie pariter  
ipſi antecedente ſunt caſa p̄ ſe n̄ t̄n̄ ſt  
p̄ ſe & eſſentialit̄ ſubordinate ſz p̄ auct̄  
tm̄; q̄d̄em independent̄ oīo ac actuali  
eorum gurgu q̄ tunc minime optabat ſo.  
crates à ſuo p̄ente ē progenit̄ p̄inde ac  
ſi ipſi nunquam p̄ceſſiſſent. Ad p̄fecta, n̄  
rei cognitionem nō requir̄ notitia cauſarū  
p̄ auct̄ ſubordinate tantum licet aliq̄ ſint cau-  
ſa p̄ ſe. Ad id q̄ d̄ n̄a p̄na adingetur  
diviny in com̄. q̄ſt. 1. art. 3 ad ſep̄imū ut  
q̄ p̄fecta & cōp̄lexiva cognitioe n̄ati n̄a  
p̄ima cognoſcat ſab̄ eī p̄cip̄e oer formab̄  
q̄ hoc mundi ſtatū miribz agentibz naturali-  
um in eā induci p̄nt quabz numero certo ac  
definito ḡtineri cōr̄ ē p̄ſto inq̄ ſentia ab  
Ate in 2do Metaph. c. 2. & à Platone quoq̄  
in p̄ſt̄ba tradita. Quomō n̄ cōcedi p̄nt  
rem aliquā creatam cōp̄tendi & cognoſ-  
cendo p̄nt̄y exhaniri nō p̄ae ibidem velle  
Socr̄ docent p̄ſt̄ citati.

Quae notitia auct̄  
ad p̄fecta rei cognitio  
nem requirit̄.

Quae cognitio naturalis  
primae.





Sunt sint et notiora nra nec e' quozs.  
Unde concedi pot' totu' argum' illud q'm nihil  
n. absurdum e' concedere modo aliquo eadem ee  
sicut nra, & nobis notiora ut ut ex p'ima  
conclusioe supra posita manifestum e'. Nihil  
omnino alijs modis & rationibz no' st eadem  
nobis & nra notiora Ex q'bz dictu' statim  
verificat. Prino veru' hoc e' in causis ocul  
tissimis & a sensu nro remotissimis qualiter  
st substantia a nra separata q' in Spiritua  
les adeoq' sicut se nra se nra se nra se nra  
sint nobis ta' q' se sensum cognoscimus mag  
sunt nota. Deinde si notiora nobis & nra  
sumat' q' no' supra explicato dictum  
Actis universim absoluteq' in omni nra sub  
iecta veru' ut ut q' dicitur patebit. q' no  
Quod in Logica nobis usum e' sic quoq'  
respondens a' inprobabilis statem in 10 post.  
log' de virtibz in causando; sic vero in p'prio  
p'cipue log' de virtibz in pdicando q' de quate  
nis sint iocm totiq'.

Obiectio.

Obijcies si nra st notiores nra & non nobis

cur Aster in p[ro]p[ri]is à causis ad effecta à  
principijs & ad ea q[ue] ex his g[er]unt à p[ro]p[ri]is  
ad totu[m] p[ro]cedit cum ipse dicat ex p[ro]p[ri]e p[ro]  
gredientum ee ex his q[ue] nobis notiora ad ea  
q[ue] sunt notiora n[ost]ra. Respondeo 1o. Aster Respondeo 1o.  
servare id q[ue] servandum ee dixit: At effe  
ctib[us] n[ost]ris & signis nobis notiorib[us] ostendit id q[ue]  
notu[m] e[st] ignotig notig n[ost]ra n[ost]ra d[omi]ni  
prima reru[m] naturu[m] principia: Et sic hec  
à causis incipiat q[ue] sunt notiores n[ost]ra illas  
ip[s]as t[ame]n causas p[er] media notiora nobis in  
vestigat. Respondeo 2do. Hoc ip[s]o q[ue] à com, Respondeo 2do.  
num[er]o reru[m] naturu[m] principijs & passionib[us]  
tanq[ue]m n[ost]ra notiorib[us] incipit illum et incipit  
à notiorib[us] nobis cognitione utiq[ue] c[on]fusa. p[ro]p[ri]e & p[ro]  
p[ri]e agere et principijs & passionib[us] communib[us]  
reru[m] naturu[m] e[st] agere et corp[or]e naturu[m] in  
co[nt]ra à quo tanq[ue]m nobis notiori c[on]fusa cogniti  
one procedit ad corp[or]e naturu[m] in specie d[omi]ni  
naturu[m].

Caput 2. 3. & 4. tum.

tribus his capitibus reconset & gfulat. Artes obi  
mores veterum p[ro]torum et rerum p[ro]cipue q[ui]b[us]  
ta comemorandis & resellendis longiores non  
erunt u[bi] et in ep[isto]l[is] scripserat 20  
verisq[ue] toto lib[ro] 4. sua p[ro]p[ri]a. For[is] in cap[itu]lo  
sequentia libri 7 mi[ne] Metaph[isic]e & in q[uest]ionib[us]  
7 mi[ne] cap[itu]lo p[ro]p[ri]a conu[er]te. in 10 p[ro]p[ri]a 7 q[uest]ion[um]  
ca. Legat[ur] et 3<sup>tu</sup>m caput libri q[ui] p[ro]p[ri]a  
et d[omi]ni glaciis p[ro]p[ri]a. Præmissa igitur ac  
tione p[ro]cipue q[ui] u[bi] sit id ex quo omnia  
ipsum u[bi] ex nullo qua[er]it[ur] p[ro]p[ri]a adu[er]s[us]  
fextia o[mn]i[um] breuit[er] & hystorica in hac sum[ma]  
collegi p[oss]unt. Deesse aut[em] un[um] t[ame]n e[ss]e p[ro]cipue  
aut plura. Si un[um] aut illud e[st] mobile aut  
imobile: si plura aut s[un]t finita aut infi  
nita: Si infinita aut s[un]t g[en]era aut specie  
unum figura u[bi] diuersa aut s[un]t g[en]era  
u[bi] specie diuersa.

quæ faciunt unum  
mobile p[ro]cipue. Num immobile p[ro]cipue p[ro]p[ri]a p[ro]p[ri]a q[ui] p[ro]p[ri]a  
unt o[mn]i[um] e[ss]e unum ut Xenophanes Parme  
nides & Melissus hoc t[ame]n discriminare q[ui] Parme  
nides dixerit illud un[um] e[ss]e finit[um] Melissus  
u[bi] infinitum. Hoc refutat Ar[istote]les cap[itu]lo 2<sup>o</sup> 3<sup>o</sup>.

Horrefub[us] Ar[istote]les

magis primi philosophi. Et cap. 1. primi Metaph. Quamvis  
si in propria ratione ista passio videtur actu  
tollant adeoque totam naturam emergant mixta  
in se habet quod inter istos rationes numerentur. Nec  
illud solum unum inobile principium pro materia  
principio ponere potuerunt ut deus ab eo muta  
tionem sustulerit.

Qui uero unum mobile principium materiae posuerunt illi autem  
posuerunt ut Hesiodus poeta, quamvis ex vulgi  
sententia hoc scire videatur ut ait philosophus  
10 Metaph. 17. textu 14. Nullus enim philosophorum  
et istud quod unum principium asserere terram  
pro principio posuit eo quod nimis densa con  
cretaque esset & adventitias formas agere  
admodum existeret. Aut aquam ut Hales  
Milesius & veteres illi & theologus Despreux  
Ling Muscus & typon quem in numero  
philosophorum eicit Aristoteles 10 Metaph. c. 3. Aut  
aerem ut Anaximenes & Diogenes Apolloniades  
Ignem ut Heraclitus Ephesius & Hippocritus  
Mesopotamus. At vero cum materia prima non videatur  
aliquid esse sensibile sed potius aliquid quod in sensibilibus  
si eorum fundamentum lateat, ideo nonnulli posuerunt

Qui posuerunt unum mobile principium materiae.

Aut posuerunt terram.

Quia materia prima est densa et concreta.

Aut aquam.

Sed nec hoc est.

Aut aerem.

Aut ignem.

... philosophi  
... ratione  
... actu  
... mixta  
... numerentur  
... unum  
... materia  
... principium  
... mutata  
... sustulerit  
... unum  
... mobile  
... materiae  
... posuerunt  
... illi  
... autem  
... Hesiodus  
... poeta  
... quamvis  
... ex vulgi  
... sententia  
... hoc scire  
... videatur  
... ut ait  
... philosophus  
... 10 Metaph.  
... 17. textu  
... 14. Nullus  
... enim  
... philosophorum  
... et istud  
... quod unum  
... principium  
... asserere  
... terram  
... pro principio  
... posuit  
... eo quod  
... nimis  
... densa  
... concreta  
... et  
... adventitias  
... formas  
... agere  
... admodum  
... existeret  
... Aut  
... aquam  
... ut Hales  
... Milesius  
... & veteres  
... illi & theologus  
... Despreux  
... Ling  
... Muscus  
... & typon  
... quem in  
... numero  
... philosophorum  
... eicit  
... Aristoteles  
... 10 Metaph.  
... c. 3. Aut  
... aerem  
... ut Anaximenes  
... & Diogenes  
... Apolloniades  
... Ignem  
... ut Heraclitus  
... Ephesius  
... & Hippocritus  
... Mesopotamus.  
... At vero  
... cum materia  
... prima non  
... videatur  
... aliquid  
... esse  
... sensibile  
... sed potius  
... aliquid  
... quod in  
... sensibilibus  
... si eorum  
... fundamentum  
... lateat,  
... ideo nonnulli  
... posuerunt

Aut Mediu' in 1<sup>o</sup> Mediu' mit aqua & aërem quoru' meminit Atoer  
de aqua.  
Aut Mediu' in 2<sup>o</sup> Mediu' mit aërem & ignem  
de ignem.  
1<sup>o</sup> Metaph. c. 7. Hic mediu' mit aërem & ignem  
quorum opinione Atoer in hoc 1<sup>o</sup> lib. est textus est.  
Vero similiorem censuit p<sup>ro</sup>pterea q<sup>od</sup> elementa gravi  
etate diversarum qualitatum, utpote terram quam  
cave mate principiu' optet. Neq<sup>ue</sup> si o<sup>mn</sup>ia g<sup>enera</sup>ti  
unt na' si Francisco Frisco mercato in 2<sup>o</sup> In cap.  
1<sup>o</sup> mi p<sup>ro</sup>phys. creding o<sup>mn</sup>es <sup>ferre</sup> hoc sunt unum principiu'  
voluerunt magnitudine e<sup>ss</sup>e infinitum ac unquam  
gignendis reb<sup>us</sup> naa' deesset unde Anaximā  
der ut refert Plutarch<sup>us</sup> lib. 1<sup>o</sup>. et Plaud. p<sup>ro</sup>stom.  
c. 3. ipsa' nae infinitate, pro principio posuit  
nec dixit utru' infinitas sit aër ut aqua  
ut ignis.

Expeditio opinio. Plura principia materia eaq<sup>ue</sup> finita posuit Em  
pedocles nat<sup>us</sup> aqua ignem aërem terram.  
cui<sup>us</sup> opinio<sup>is</sup> elegantissimib<sup>us</sup> lib. 1<sup>o</sup> refert Lu  
creti<sup>us</sup>. Spectat hinc et Aristotle<sup>us</sup> q<sup>ui</sup> He  
mep<sup>ro</sup>dit<sup>us</sup> et quo Plutarch<sup>us</sup> q<sup>ui</sup> posuit aërem  
infinitum & q<sup>ui</sup> circa e<sup>um</sup> sit densitatem  
& raritatem; horu' alteru' ignem alterum  
aqua' e<sup>ss</sup>e putabat; quāvis alij e<sup>ss</sup>e idem  
eum sentia faciunt cu' Anaximere. Plura

quorū finita principia posuit pythagoras in sua  
 schola nempe numeros numerorū functiones  
 & harmonias. Quia arithmetici isti p[ro]p[ri]i  
 a tm[en]ta principia se habet virtutes & proprietates  
 & affectiones rerum naturarū adeoq[ue] uniuersa  
 naturā ordinē numeros retulerūt p[er] se in  
 n[on] denariū cui ex pythagora disciplina  
 mysteria q[ui]dam & occultam in n[on] n[on]ce existi  
 mebat. Imo et ob numeri sui excolle[n]tia  
 in quo ceteri claudunt. Quia numerando  
 ab denariū p[ro]ueniūt inde quasi absoluta  
 numeri p[er]fectio ad unitate[m] redent eamq[ue]  
 iterat. Platonē quoq[ue] aut pluribus posu  
 isse tria principia seu Magnū & Minu[m].  
 Huius cap[itu]l[us] aut enim posu[er]unt Magnū &  
 parū. De Platone scribit Iustus styg[us] &  
 Maxtyr in sua pareresi en[im] in sententia de  
 principijs sunt & alijs pleriq[ue] reb[us] uari  
 um fuisse ut aliq[ui] tria principia posue  
 rit, seu naturā spem, aliās t[er]re q[ui] p[er] qui  
 mundi anima sibi t[er]ris adiecit. parac  
 ridos licet s[er]u[er]it istud & rei ueritate[m] unum  
 tm[en]ta principium idq[ue] immobile posuerit duo t[er]

Plato tria principia  
 suo posu[er]it.

quorū finita  
 in sua schola  
 numeros numerorū  
 functiones  
 harmonias. Quia  
 arithmetici isti  
 p[ro]p[ri]i a tm[en]ta  
 principia se habet  
 virtutes & proprietates  
 & affectiones rerum  
 naturarū adeoq[ue]  
 uniuersa naturā  
 ordinē numeros  
 retulerūt p[er] se in  
 n[on] denariū cui  
 ex pythagora  
 disciplina mysteria  
 q[ui]dam & occultam  
 in n[on] n[on]ce existi  
 mebat. Imo et ob  
 numeri sui excolle[n]tia  
 in quo ceteri  
 claudunt. Quia  
 numerando ab  
 denariū p[ro]ueniūt  
 inde quasi absoluta  
 numeri p[er]fectio  
 ad unitate[m]  
 redent eamq[ue]  
 iterat. Platonē  
 quoq[ue] aut pluribus  
 posu[er]unt Magnū &  
 Minu[m]. Huius  
 cap[itu]l[us] aut enim  
 posu[er]unt Magnū &  
 parū. De Platone  
 scribit Iustus styg[us]  
 & Maxtyr in sua  
 pareresi en[im] in  
 sententia de  
 principijs sunt &  
 alijs pleriq[ue]  
 reb[us] uari um  
 fuisse ut aliq[ui]  
 tria principia  
 posuerit, seu  
 naturā spem,  
 aliās t[er]re q[ui]  
 p[er] qui mundi  
 anima sibi t[er]ris  
 adiecit. parac  
 ridos licet s[er]u[er]it  
 istud & rei  
 ueritate[m] unum  
 tm[en]ta principium  
 idq[ue] immobile  
 posuerit duo t[er]

posuit statim apparatus & hominum a se naues  
indis calidum & frigidum secq. ut scribit  
Aetes 10 hoc physico c. 5. igni terraq. appel  
lauit.

*Alia opinio.*

Plura principia natura eaq. multitudine infinita  
eiusdem speciei s. figura diuersa posuit Lactantius  
cliares eiusq. familiaribus deuocitq. Actonites  
resq. Scythiq. Epicurq. & Lucretiq. Volebant  
hi ex atomoru. vario gurgu. situ & ordine to  
tam hanc rem uniuersalem & uarietate, q. fin  
eius sentia no. semel meminit Cicero in lib.  
opisq. p. 11. h. b. atomis q. ipsi et uocabant  
eas & plerumq. addebat altem q. uocabant  
natum & inane. Principia natura multi  
tudine infinita & sp. diuersa posuit Anaxi  
goras. Putabat. n. sic unaquaq. rem fi  
eri p. ex p. libq. sitibq. atq. nata eiusdem  
opra. utiq. i. pampillis atq. minutis p. libq. sic  
et pampillis atq. minutis

Visceribus usq. gigni sanguemq. creari

Sanguinis inter se nullis coeuntibus guttis.

Hanc aut. p. tiam similitudine infinitate, uocant no.  
nulli pampillia Lucretiq. & plutarob. Secundo  
merian

Somniveria? Inter 10 phisi c 3. Et ipse quoq  
 Lucretij paulo post superiores necq alit videntur  
 narrare sententia Anaxagore quasi se: epist  
 nant carne a tri ex carnulob & misera ex  
 minulob visceribz &c: s; et ex alioru rerum  
 phibz gigni; Vorau tu carnem q plures ph  
 culab carnis & sanguine q plures pticulab  
 sanguinis hat: Nam Anaxagoras oibz  
 res oes putat inmixtatas latitare s; unu  
 apparere illud unig sicut plurima mixta  
 Et magis in promptu pinnaz in fronte locata  
 Coratu proqz nam atqz irrito greditur *Simplicij Jnani Singula*  
 Ee in libro ad septim btm. p'torum placita  
 Eartoz enumerata ad eum aliquo sensu  
 tradurere. Nos melioru p'torum investigis  
 nsistentes stus soluz opinionu tueri atqz *Nos Artis sen-*  
 illustrare anabimur q in hac p'pouerzia *tentia ample*  
 a su magna ingenij laude veritate, oio *ctimur.*  
 J ceteris certe mpe' asseruntqz est & q' ab alijs  
 falso dicta erant iijit q vere & obscure  
 in p'piciua luce in traxit. Minime vero  
 mirandum est veteres illos rae m'p'tos  
 balbutiente ad huc p'tia. Hac in re ut in multis



alijs, no' ois ueritatez attingere. Ut  
Seneca lib 6. natus q' p'om' e' 3 rit. Sat  
uagui animi fuit iac' latebras capere  
dimo nere: Nec res ulla consumata e' dum  
incipit in omni negotio longe q' a p'fecto  
fuerit exordia. Quasi hinc de totiq' ac  
p' hinc inter se distinctione a p'fecto ac ta p'ter  
mittit qu' a p'fecto conuenit. in 2do cap. p'ri  
p'rijs in utraq' p'ter solidissime disputa  
tas supponit. cuius quoq' aequales p'ter  
amplecti uolens in 3o p'rijs q' p' 8. Cuius  
dion' auctori de nat' diuisione atq'  
ex sententia sexta sunt conuenior ac p' hinc  
auctoritate uolens firmiter ita quoq' rati  
formior adeoq' ueritati longe p'pior exi  
uari debet.

Leg. Casinob.

### Caput 5. 6. & 7.

Reuerberis eorum opinionibus q' uim duobus ut a p'ri  
nta uen' ueritatum p'incipia p'ferre hinc capiti  
by incipit p' hinc p' hinc uera p' hinc decla  
rare; cui declarationem comedijs instituerit hinc  
infimib' f' hinc f' hinc: P'incipia salte aliqua

sunt gloria, late sumptio gratiarum nomine. Per hoc <sup>probat autem quoniam</sup>  
 hoc ex eis omnibus ostenditur, quod gratia <sup>pro aliquo est gloria.</sup>  
 fecerunt principia quaque non optima nonnulli  
 non dubitantes, sed veritate ipsa cogente. Nam ut  
 scripsit Menander: venit in lucem veritas, ut non  
 cogita: Et D. Thom. hoc loco ait: quod lapis  
 nulla cognitione antecedente suscipit impetu in  
 centrum vergit; ita summa mens in terra  
 non ulla cogitatione tacita quadam in  
 impulsu veritatis ipsius in veritatem quasi  
 in suum centrum pergit. Fundamenta hoc Aristoteli  
 ut & alia plura, quoniam et principia ab  
 Aristotele ceterisque philosophis diu solita  
 definitionibus sequen-  
 tibus explicabimus a principii definitione initio  
 facto.

## Quid sit principium

Quæstio Ima  
 Inter hec tria vocabula supra ab Aristotele posita prin-  
 cipia causa elementum hoc est asserendum <sup>NB</sup>  
 ne quod principium habet latius pateat quolibet po-  
 sitioni. Item principium latissime patet <sup>Discreta inter prin-  
cipia causa ele-  
mentum.</sup>  
 cum omni causa & elementum sit principium. <sup>principium latius patet  
quæ causa & elementum.</sup>



à sub principijs & conclusio à pmissis; sine futm  
 efficientia quomodo calor in aqua procedit ab  
 igne; sine futm quomodo aliud gomb confarum  
 sine quomodo alio modo. Et id q procedit princi  
 priatum. Dicitur quo procedit principium de. Dicitur  
 ut pmi itaq futm oq latitudine sua futm  
 sumpti abstractit ab oi caualitate & effici  
 entia ab oi prioritate sine tpsis sine nat  
 ab ipsauct demu essentiali Distinctione nume  
 rica.

Quibus dicitur prin  
 & pmissis & q principium

Nota.

Quaestione an sint principia reru naturu ptermittit  
 adeo naq certa est ee aliqua principia  
 quatuorq tandem sint ut non tm nulli re  
 toru negant sed plurimu quoq studij in illis  
 representis collocarint ut ex dictis patet. Me  
 galia tm quoru meminit Atoz quo Metaph.  
 videtur negasse oia oia principia. Volebant  
 n. totaz rei subthaz ee naq Maaz ee cryp  
 acta & in corruptioe rei totu corumpi ita  
 ut nihil illig remaneret; Rem uo genita  
 futm se totam produci ita ut nihil illeg  
 ante fureset licet quederent illam naq  
 acutibz mutari & subigi pte. Sed his dicitur

Quare omittit eum  
 An sint principia  
 reru naturu.

principium ut et in lib. post. diximus ita def  
 in 1. Metaph. c. 1. Principium est primum  
 id ex quo aliquid aut est aut fit aut cognos  
 citur. Et in hoc 1. p. 1. c. 1. principia sunt  
 q. neq. ex sese neq. ex alijs s. ex ipsis oriuntur.  
 Hae posteriori in sequenti q. sione declara  
 bitur De priori autem pauca. Quotiam loquen  
 do tria principiorum sunt genera cognoscendū  
 dicta q. res in cognitione ab illis pendat.  
 1<sup>o</sup> principia in fieri seu fieri q. alijs actib.  
 2<sup>o</sup> principia generationis productionis transmuta  
 tionis & factionis. Dicitur scilicet q. requiritur ad  
 NB hoc ut res fiat sine postmodum re-facta ma  
 neat sine res. quam deniq. sunt principia  
 3<sup>o</sup> in facto esse q. et principia constitutionis &  
 positionis, essentialia & intrinseca nominantur.  
 His ita intellectis sciendum est vocabula illa  
 Quod vocabula ex utro  
 de his loquentur.  
 Es ut vade C. utraq. x. p. 1. idem valet  
 Inquire ordinem primum quem habent principia  
 ut ad esse ut ad fieri ut ad cognoscendum ut se  
 sus sit; principium est ordinis primum in actu  
 ut est essentia rei iam constituta & perfecta  
 vel

vel de generatione & production ut de cognitione  
 ipsius. Est autem haec principij coiter sumpti d*istinctio*  
 in duo non una simplex sed coagulata cuius una  
 est unum principio in se applicari ut ac d*istinctio* ab  
 re altera: Hinc si q*uod* separatim s*unt* princi  
 pia d*istinctio* nebul ita dicendum erit: Pr*incipia*  
 infra generationis s*unt* vnde ut q*uod* q*uod* res s*unt* rati*o*  
 fit d*istinctio*

*Principij coiter sumpti  
 non d*istinctio* s*ed* h*abent*  
 coagulata q*uod* h*abent*  
 q*uod* appellari q*uod* s*unt**

*Principij generati  
 rati*o**

Si dicas definitione hanc principij e*ss*e redundante, d*istinctio* 1*o*  
 e*ss*e q*uod* satis fuerit d*istinctio* principij e*ss*e id q*uod* primum  
 est cum nihil referri possit q*uod* quatorum primum  
 e*ss*e principium non sit. Deinde si d*istinctio* aliq*uod* d*istinctio* 2*o*  
 addere necesse fuerit addendum hoc solum fuisset:  
 Vnde aliq*uod* est q*uod* unde unum q*uod* est rati*o*  
 quod sit de cognoscitur. Respondet ad 1*um*, Satis Solutio 1*a*.  
 non e*ss*e ad principij rem p*er*fecte declaranda  
 si n*on* p*er* d*istinctio* simpliciter ut ab aliquo certo  
 nisi accedat ordo ad aliq*uod* cuius est principij  
 seu ut vocant ad principiatum. Ad alterum Solutio 2*a*.  
 D*istinctio* satis q*uod* d*istinctio* e*ss*e p*er*hibere si additum fuisset  
 Vnde aliq*uod* est ut explicatio n*on* aut et rei sig*nificatio*  
 n*on* i*nter*confusa d*istinctio* h*abent* tradere; non  
 q*uod* eadem s*unt* principia ipsiq*uod* rei q*uod* s*unt*

eig affectionibus & cognitionibus; sed quia esse latius  
sine sumptum ipsum quoque fieri & cognosci  
complectitur. At non si ea primum ad se trade  
da erat quod namque ipsius explicatio ac distinctio  
ante oculos proponeret necesse est fuit aliquot  
quater essentia velos eadem complecti id quod  
accurate sapientibus consistit. Atque progressus  
a perfectionibus se meminit esse realiter completi  
ac perfecti quod significat verbo est; deinde esse  
realiter inchoati quod indicant verbo fit; postea  
modo esse cogniti quod significat verbo cognoscitur.  
Itaque verbo est complexus est omne esse quod  
se ponit in predicamentis. Verbo fit est illud  
reductum quod nomine generationis sine substantiis  
sine accidentibus significat. Atque ad ea predicantia  
ta reductum in quibus ponitur res genita. Verbi  
autem cognoscitur est esse quod res est opera intel  
lectus. Daretur quod particulas illas optima  
rue ab ista hac definitione summo comple  
sas.

Quaestio 2da

De altera Definitione et  
numero principiorum.

70

naturalium.

Remanentium principia est septem + r. sub verbis  
determinat fides: <sup>Altera de his princi-</sup> <sup>piorum.</sup> <sup>78.</sup> <sup>Quomodo sumat pro-</sup> <sup>positio Ep.</sup>  
tunc est neq. ex alijs & ex his omnia; quam  
uersione paulo comodiore supra posuimus. Ad  
cuius determinatez naturam notandum quibus no-  
uula Ex notung. quatuor accipiuntur ut notat  
habitudines aliorum causarum in proprie accipi  
& ordine ac habitudine principij ut essentia  
lib. & compositionib. ut termini a quo & pro  
ductionib. per qua eandem ptinam differi-  
mer indicat ut dicat ut principia physica  
& caus. ex ternas efficientem Finem & Exem-  
plar. Efficient. n. est q. quo. Fines prout  
quem. Exemplar ad imitacione res  
quaq. efficiunt. Ex quo sequitur q. Elementa  
ex q. mixtum generat non est principia pri-  
ma; tum q. a sunt ex alijs tanq. ex prin-  
cipijs essentialib. tum q. a mixtum non fit  
ex his tanq. ex ptib. essentialib. mixto;  
tibus saltem formalit. & actu prout in



Epistola de accidentibus  
hinc

lib: et generatione doceri solent. Denique ex  
dunt et hae definitione accedunt et oia ea  
ex qbus nullu' corpus naato oia ut sunt fig  
Nota. <sup>1</sup>menta substa separata deo et deo sequitur  
nihil rei primum principium ob stare q tam  
maas qua forma diuisibilis componantur ex  
suis partibus integrantibus: sicut n. compositio  
ex partibus metaphysicis ita nec compositio ex  
partibus integrantibus principium simplicitati nihil  
propter efficit. Ratio prima est qd partes Meta  
physicae n. re s; ree distinguuntur: Ratio 2da  
qd licet partes integrantes reuera distinguantur  
seuuntim ac separatim in ipso tñ toto integro  
q actu existunt n. in se uocabis et signatione  
a se mutuo secerunt: Haec dicit qd n. totu' phys  
cum & essenziale s; totum quatum seu mag  
nitudine his partibus efficiatur. Et de notanda  
rem ab integro duob; modis fieri poe loquendo uidet  
t fieri proprie ac physice quo pacto totu' fieri  
& produci ps uero confieri & conproduci dr. Vnq  
modus est qd nihil effectus illius q fieri dr aut fieri  
fuit s; s; totum suum esse & partes omnes

Ratio 1<sup>a</sup>

Ratio 2<sup>a</sup>

18.

Res duob; modis  
potest fieri.

19.

quod hinc produitur: Et sic modus de creatio conue, <sup>21</sup> hic modus de creatio.  
nitq; soli Deo in ad illam nitq; infinita regat  
De qua Theologi in 1<sup>o</sup> pte d-t sem. q. 1<sup>o</sup> s. l. m. d.,  
ta et de re in sua physica l<sup>o</sup> c. 1<sup>o</sup> de sequenti  
Et hoc modo d- siml: Creatio e productio rei ex <sup>de creatiois.</sup>  
nullo simptr. seu ex nulla supposita ma. Alter 2<sup>o</sup>  
modus est qn effectus q fieri d- no toto produit  
s; aliqua pte ei ante fuit ex qua d- in qua  
altera produit: Et sic produendi modus de <sup>spicillib; de Quatio.</sup>  
garratio conuenitq; re by creatio quam ea est  
gditio nulla ut possit effectus totu d- uero  
producere. Sed si requit ut alig subiectum sit aut <sup>Quo d- regat ad hanc</sup>  
fuerit in quo d- ex quo producat aliam re qua <sup>notam.</sup>  
forma d- ex cuius forma ac subiecti conuictio  
fit compositum q d- factum seu garratio hoc  
2do modo. Itaq; ad istum produendi modum  
requit ut subiectu q erat aptu habere forma  
d- in eam no habebat posse p actiois reatib;  
agentib; eadem forma accipiat q e subiectum  
mutari.  
Hic notab; e prima conclusio principia rem <sup>Conclusio 1<sup>a</sup>.</sup>  
natum It cotraia. Non item ideo con <sup>Quomodo hanc conclusio</sup>  
clusio ualiter de omnib; s; ptiulariter et <sup>fit intelligenda.</sup>

mit finte q natty in naagnag gnatioe coxcurat  
 aliqua pncipia contraria. Supposito corphi  
 lespreca confensa paulo supig indicato conclusio  
 probat hanc gelsio nem eandem rae rae probat ffetes: Conditio  
 nes ghanom' & gden primorum convenit  
 pncipis rautob' q sunt gtraria pbr Anr  
 qa et prima cōtraria neq ex se neq ex alijs  
 s' ex ipsis ois fiunt: q pncipis rautob' que  
 nunt gditiones primoru gtriarum. Anr pbr:  
 pncipia ghanom' pncipia gtriarum duo s' gtra qdam n. sunt  
 pncipia qdam pncipia pncipia pncipia  
 pncipia gtriarum. 4 1a qualitates calor frigus humor siccitas.  
 Ex hanc varia cooptione in fiunt gtraria  
 Secunda id est 2da qualitates gtraria utal  
 hum nigrum Dulce amarum &c: ipsa neq  
 ex se mutuo neq ois ex alijs fiunt quia  
 si ex alijs fierent ipsa non esset prima.  
 Secundu genui primoru pncipioru gtriarum  
 pncipia ex qob omnia fieri manifestu  
 est: Album n. fit ex ror albo homo ex  
 ror hore. Huius rō est: qa fieri aliquid  
 singlr ē augere nom' esse q ante nō habebat

pncipia ghanom'  
 pncipia gtriarum  
 2a

4 1a Qualitates

pncipia gtriarum  
 genui primoru pncipioru

Rō huius



Cognoscimus, cu' oia illig principia cognosi  
mus: s; infimtu' p'ncipiū n' p't 9<sup>o</sup> & c. Rationes  
alibi duas s; p'ter initio b'ti cap. quab

Vide et al.

Vide apud ed.

Conclusio 3<sup>ta</sup>.

3<sup>ta</sup> sunt principia  
probat.

Conclusio 3<sup>ta</sup> Principia s; plura quā' duo  
s; tria s; cōtraria ut patet ex aspectu  
s; duo g'nera nō p't minorem agere & pati nisi  
circa unū subiectum q' ponitur e' principium  
3<sup>trium</sup>. Dando: Illa principia n' p't ee au  
dentia q' s; p'ter substantia. At substantia  
proprie nihil e' g'nerum q' principia proprie  
non s; g'nera s; p'ncipiū tū' opposita: p'nci  
p'ncipiū aut nō est nisi in subiecto apto anto ad  
formā recipiendam. q' p'ter formā & p'ncipiū  
autem q' sunt duo principia e' et tertium  
i' subiectum seu māa.

Conclusio 4<sup>ta</sup>.

3<sup>ta</sup> s; p'ncipiū p'ncipiū  
capit ad g'nerationē

Conclusio 4<sup>ta</sup> Ad oēs g'nerationē sufficiunt  
sunt principia nempe forma & p'ncipiū q'  
sunt g'nera & māa q' duo h'ec g'nera  
sunt p'ncipiū recipit. probat omne q' g'nera  
progre dit a non esse ad esse aut igit' p'ncipiū  
dit a nō esse s; p'ter. i' a nihilo aut a non

probat 1<sup>o</sup>.

esse sicut quid a carentia in alium p[ro]p[ri]a.  
 Sed p[ri]mu[m] dicitur a p[ri]ncipio & secundum ex quo sequitur  
 ut q[uod] generat[ur] progredi a sua p[ri]ncipata rei ge-  
 neranda forma ad eandem materiam ut iam est  
 illam formam qua[m] suscipere poterat: cum aut[em]  
 p[ro]pter ista nihil aliud ad generatione[m] requiritur se-  
 quitur t[er]tia dicitur esse generationis p[ri]ncipia. & do-  
 & b[ar]o. Amatio d[icitur] finis p[ro]p[ri]a p[ri]ncipia &  
 neq[ue] flura s[unt] neq[ue] pauca. patet s[ic] q[uia]  
 cum dicitur generatio est mutatio alium ex non  
 esse ad esse p[ro] non e[st] it[er]um terminus quo  
 nempe p[ri]ncipia; per e[st] it[er]um terminus quo  
 quem nempe forma; vocabulo aut[em] ali-  
 cuius generat[ur] subiectum seu materia. Res  
 hanc suo more brevit[er] ac p[ro]legant cap[itu]l[um] 7. q[uestio]n[em] 1. at  
 conclusio[n]e. telorant p[ro]p[ri]a combe. p[ri]ncipia  
 q[ue] ad Socratis generatione[m] generant s[unt] p[ri]ncipia  
 man[us] & s[unt] r[ati]o[n]is q[ue] est forma h[ab]it[us]; e[st] q[ue] h[ab]it[us]  
 illa hanc excipit hanc illam p[ro]ficiat; illa hanc  
 pulchritudinem amat hanc in illis g[er]m[in]o co-  
 quiescit; Amata u[er]o Socratem ipsum componit.  
 Sed p[ro]pter illas d[icitur] et 3[um] p[ri]ncipium

patet 2do.

Hanc rem affine sic telorant combe.



Respondet primas de maas, id est, esse mater & fundus ad aut foris: Solutio. 34  
 Cognitur autem hoc sic de primas ut est primas seu foris q  
 parte a maas distinguuntur: nec res soluta ulla res composita  
 in primas nisi per causas quatenus si: audit maas in quam  
 res se resoluta: Si dicat res artificiales a resoluta in  
 maas & forma neq; n. proposito resoluta in xbum Est q est  
 est forma neq; dicitur in sua forma. Sed deo neq; conseq. Solutio.  
 Alia e. n. videtur alia alia maas; quibus dici potest et res  
 artificiales resoluta in sua forma. Si resoluta non tunc dicatur  
 et illis res q; manet et illis q; non manet resolutio facta.

Quaestio 31a.

Continens solutionem dubiorum quorundam.

Et in dubium recte supra sit explicata Vocula ex m. 2da Dubium  
 Altera de hoc posita: cum dicitur ex principis esse oia. n. dicitur  
 q; putent illas, sed de loco cum utiq; principia dicitur neq; ex se  
 neq; ex alijs esse importare habentem in plus compositio, in neco  
 addit. Sed ex ipso. Et oia ex primis habentem in plus compositio  
 ter qua terminat. A Causa. Sed deo in comiti. c. 91. art. 10. Solutio.  
 culam ex se eodem no. auferenda esse ita utiq; ut sequit. 5da;  
 nem ut in plus compositio aut terminat. A quo utruq; n. com  
 plectit verbum illud sunt in principia dicitur ex ipso. Et oia  
 i. constant aut sunt. Ex quo patet qd respondendum sit ad  
 eod. illud argum. quo nonnulli putant se putant primas, no esse prin  
 cipium eo q; ex illa nihil fiat. Negandum e. s. n. dicitur  
 ex primas nihil fiat tanq; neq; existente lim. aut composito  
 fit in aliqd ex primas tanq; tanq; ex eo unde p. fit motu.  
 Et transmutatio non aut illud solum a quo neq; existet,  
 te fit aliquid. Sed et illud ex quo non existet fit aliquid.



id est à quo aliquid se movet. Sed à quo se atq; est  
motus & transmutatio in se hanc recte dicitur tale ex quo  
aliquid fiat, quomodo dicitur fletus album fieri ex non  
albo. inquit ex non nigro id est ex eo à quo tanquam  
non inexistente procedit mutatio sine à privatione  
q; est terminus à quo privationis in omni productione.  
Licet album nigrum & c. possint et esse terminus  
se secundum. Per autem non fieri potest ut aliquid generetur  
ex non generatio ut Musici ex albo quatenus acci-  
dit illi q; fit musici ut sit albus. Si dicatur  
Sine seque privatione raris fieri esse simile. Ne  
spondeo nullum non privationis privationis fieri ex alio  
si accipiantur eo modo quo conveniunt. Ita accipi  
dicitur videtur esse abstracte. probatur q; ut sic ne  
fuit quidem q; nec ex alio nec ex se fuit. Hoc  
patet q; sola generatio se existens adesse  
sola accreta fuit teste fletu ex hinc hinc textu  
64. d. 7 Metaph. ex textu 26. d. 27. Si iterum  
nites: Compositum se existens ac sapere non nisi  
20e forma dicitur potest ex privatione fieri quippe  
in solis forma privatio in natura nihil: q; cum  
omne gentium efficiatur ex generatio. & ex privatione sui  
essentia forma generatur non efficiatur non compositum.

Obiectio.

Solutio.

Obiectio alia.

Respondet oppositio gigni seu effici ex primario n' rōe Solutio. 35  
sui adaequale sine sedm se totum s' rōe partib  
rōe forma ex qua componit.

Dubium 2do. Cum contrarietas principis naturalibus quoniam Dubium secundum.  
ut supra dictum e' nō in proprie dictis contrariis s' in prima  
tine sola oppositio cordat. Dubium e' recte rōe  
hanc oppositioe contrariis rōe affecterit. Respondet Solutio.  
optimo in re illum primarioe opposita contraria uo  
citare. patet inde q' q' dictiones contrariis uere  
proprieq' distorum Ino quodam illu quoniam: Na  
sub eodem g'ne plurimu' differunt; s' a primarioe  
ad illud plurimum rōe ad q' spectat eig' habi  
tur. Denique n'pe distat in inter eos & ut sunt  
in finita sit distantia; saltem tanta e' s' a mai  
or quata est in' albu' & nigrū q' proprie sunt  
contraria: praeterea eodem subiecto mixta &  
suae sine n'pe p' primarioe & postea forma & e' co  
uerso: consequent' ab eodem subiecto mutuo se  
expellunt. Id tamen discrepantia e' q' uera co  
trarietas sit inter duos terminos positivos  
V. g' in' albu' & nigrū; Haec rōe g'ra  
rietat' in' eos quom' alter e' positivus alter  
negativus ut inter inforsē & equitate, in' hunc  
& bene rōe. Sed quare eadem primarioe  
opposita uocant' contraria prima? Respondet Solutio.

Deinde prima dicitur quod non oppositum generi ad prima  
 tunc opposita rebus est, unde in 10 Metaph. textu  
 15. principium generalitatis vocatur oppositio habitus  
 & privationis. Deinde quod in se habet et liquam opposi-  
 tionem primam quod non generalem ad seipsum rebus aliqua  
 de illis dicitur. De contradictione est dicitur  
 quia includit privationem ut caecus a caeco. De  
 relationibus & generalibus proprie idem ostendit. Nam  
 quod in se habet est in generalibus et se per modum primam  
 non includit privationem quoniam includit; per se habet  
 non generalitatem et se per modum forme sui habitus. Et  
 est per se habet et inaequale se habet. Haec  
 porro una est generalitas nominatum in substantia  
 et claratur non alia ob causa nisi quod oppositio pri-  
 vativa se ac privationis in substantia inveniatur  
 in alijs et dicitur ac in generalibus. Et tenet  
 magis hoc ex Aristotele et Alexander simpliciter magis  
 hoc loco principia essentialia substantiarum in  
 quibus alia dicitur esse sunt. Quod non est  
 se quoddem est in substantia et ab eadem deinceps  
 fuerunt in alia genera ita et aliorum generum et  
 contrariae ob eam quod est in substantia in se  
 Quare principia generalitatem obtinebant. Principia quod generalitatem sub-  
 stantia se se eo quod substantia sit principium

Nota bene.

Quare principia generalitatem obtinebant. Principia quod generalitatem sub-  
 stantia se se eo quod substantia sit principium

omnium auctum & consequens principia alio in prin  
 aprom in alijs generibz. Ceterum autem laesa  
 generat ut nre in diffinis oppositis p quab  
 sumu' genibz in species dividit ut corporeu'  
 & incorporeum. Si autem sumum genus divi  
 dat q' diffinas positivas ut Vg: quantitas  
 in g'ima & discreta erit nihilominus ad huc  
 una prima generatibz. Na' diffina impleta  
 or' habebit se p modum prima homibz pfectior  
 coha p modum habitus.

Dubium 3<sup>um</sup> Quomodo principia p maneat. *Re Dubium Tschium.*  
*Solutio.*

Respondet generatim & utitur loquedo sic principia  
 oribz generare; p. n. manet principia ad g'ima  
 tionem universi. In specie vero loquedo in oi  
 generatione tria & in omni compositione duo manet

principia. Respondet deinde ex ipsa natura prin  
 aprom provenire stabilitatem hanc & permanen  
 tia' hoc ipso modo q' nec nec ex seipso nec ex  
 alijs font' nec ullo d'ho no' sum q' prinu'  
 pia p' transferuntur. Unde p' h' e' et responso *Obiectio cois.*

ad id q' communit' objei solot: q' forma est no'  
 e' prima & coha prima ex ipse forma p'  
 h' h'ere n' p' q' fallum e' principia manere

q': dicenda n. est principia p' p' manere *Solutio.*

quatenus in omni transmutatione quicquid ea specie  
fiat respicitur; ita ut nihil unquam fieri aut  
corrumpi possit quin sit et tunc forma in aspectum  
sine sit simul sine successione: Et licet aut  
nigrum dulce amaram &c. non manet quod non  
in omni transmutatione respicitur ut patet.

In idem quodammodo recidit quod alii dicunt principia sunt  
maxime secundum propria suam rationem eo quod nunquam mutentur  
secundum rationem ac modum principia et quod ipsa nunquam prin-  
cipia sunt. Et ex his manifestum est parum inter  
esse ad hanc rem explicandam hinc forma iam nunc  
dicitur sine alioque introducentia sicut hinc ut illud  
principia dicantur esse principia rerum naturalium. Quia  
nunc non dicendum sit neque forma iam existens  
expellenda neque ipsius generationis numerari in prin-  
cipiis. generationis quippe cum neque hinc neque illa illa  
principia forma introducentia in conceptu spirituum  
generationis includat & consequenter fatendum est  
forma abentem nequaquam se ad generationem recipere  
generationi. Et esse accidentarium nam licet (quod  
divina virtute fieri solet) nulla proinde forma  
expellenda exparet introducentia in forma unquam  
in natura generationis sua generet.

Dubium 4<sup>m</sup>. Quomodo ordinem habeant inter se principia  
 primi ad hoc respondeat illud nomen: Quia  
 sunt principia haec hoc non ordinem quodammodo  
 adeo in se ipsis spiritibus sunt ut in modum officio  
 cum primitati q<sup>3</sup> salua consistit quanta priora  
 la sunt eo q<sup>3</sup> componant. Itaq<sup>3</sup> perfectionis Quaedam principia  
 non sunt in ordine  
 hinc de.  
 sui intentioni ordine in bono obiecti forma  
 2<sup>m</sup> nra 3<sup>m</sup> prius. Contra u<sup>o</sup> expectationis Quodam ordine  
 perfectionis.  
 ordine in se hinc uendicat prius quippe a  
 qua generatio primordia sunt 2<sup>o</sup> q<sup>3</sup> reliqua  
 nra q<sup>3</sup> transmutat. 3<sup>o</sup> hinc forma cedit quae ut  
 tunc introduit. Ordine existit in se ut Quodam ordine  
 effectiva.  
 nra 2<sup>m</sup> prius. 3<sup>m</sup> forma q<sup>3</sup> nra e<sup>3</sup> subie  
 ctum forma ac priuationis. Ordine q<sup>3</sup> se ag<sup>3</sup> Quodam ordine  
 cognitionis.  
 nra 1<sup>o</sup> cognoscit nra 2<sup>o</sup> de prius 3<sup>o</sup> hinc forma.  
 Ordine cognitionis distinctae & perfectae Quodam ordine  
 cognitionis.  
 debet forma 2<sup>o</sup> q<sup>3</sup> nra 3<sup>o</sup> hinc priuationi: quo  
 n<sup>o</sup> aliquid magis est ens eo et magis nra sua  
 aptum e<sup>3</sup> cognoscit: s<sup>3</sup> forma magis e<sup>3</sup> ens qua  
 nra & hoc quam prius q<sup>3</sup> C. Nam porro cog  
 noscit p<sup>3</sup> analogiam ad forma sicut & priuatione  
 s<sup>3</sup> h<sup>3</sup> habitu.

Capit 8 & 9.

Quid Auster agat  
in cap. 2<sup>o</sup>.

Ostendit Auster roem ueterem p<sup>o</sup> s<sup>o</sup> torum  
q<sup>o</sup> assererent nihil p<sup>o</sup>e graui aut corrupti i<sup>o</sup> m<sup>o</sup> sub  
f<sup>o</sup> riaz. Hoc aut<sup>o</sup> f<sup>o</sup>ie uoluit Auster tum ut ipsa ueri  
tas eor<sup>o</sup> q<sup>o</sup> in p<sup>o</sup>cedentib<sup>o</sup> dicta sunt claris patet  
ret; id q<sup>o</sup> optimè se p<sup>o</sup>secutum arbitrat<sup>o</sup> est, si qua  
illa enertere & e<sup>o</sup> medio tollere uideri possint uer  
itate dissolueret. tum et ut ostenderet nihil p<sup>o</sup>in  
cipia rem ueritatis uerumq<sup>o</sup> no<sup>o</sup> ee p<sup>o</sup>uacoe, in his  
duob<sup>o</sup>; q<sup>o</sup> p<sup>o</sup> e<sup>o</sup> illig<sup>o</sup> ignorantia p<sup>o</sup> p<sup>o</sup> p<sup>o</sup> in  
e<sup>o</sup> errore lapsi sint ut generatione & corruptione  
adeor<sup>o</sup> rem<sup>o</sup> p<sup>o</sup>uacitatis aggere ualiti fuerint.

Quid Auster agat  
in cap. 9.

cap. 9. misugnat eor<sup>o</sup> q<sup>o</sup> uolunt  
met<sup>o</sup> ma<sup>o</sup> agnouer<sup>o</sup> in eo t<sup>o</sup> decepti sunt  
q<sup>o</sup> a p<sup>o</sup>uacoe illa non distinxer<sup>o</sup>. Quod i<sup>o</sup> ma<sup>o</sup>  
plato bat ma<sup>o</sup> sit no<sup>o</sup> End ita probabat Plato in Parmenide. Qui  
p<sup>o</sup>uacoe eor<sup>o</sup> e<sup>o</sup> no<sup>o</sup> End, ma<sup>o</sup> e<sup>o</sup> p<sup>o</sup>ter eor<sup>o</sup>  
q<sup>o</sup> non eor<sup>o</sup>. Mixto<sup>o</sup> m<sup>o</sup> de probabat: Quia ma<sup>o</sup>  
no<sup>o</sup> est End actu. Cum Plato<sup>o</sup> obijceret: Si  
ma<sup>o</sup> est non End productum in aliquid ex nihilo  
eo q<sup>o</sup> idem uideret nihil & no<sup>o</sup> End. Ad h<sup>o</sup> uice repare  
minime p<sup>o</sup>e arbitrat<sup>o</sup> adeor<sup>o</sup> p<sup>o</sup>im t<sup>o</sup> p<sup>o</sup>im uale  
t ma<sup>o</sup> sentiebat. Qua<sup>o</sup> sic disputari solent a  
p<sup>o</sup>tho<sup>o</sup> t<sup>o</sup> s<sup>o</sup>g<sup>o</sup> p<sup>o</sup>uacit<sup>o</sup> quoru<sup>o</sup> numer<sup>o</sup> ternarius  
in duob<sup>o</sup> capit<sup>o</sup>ib<sup>o</sup> antecedentib<sup>o</sup> ostensa e<sup>o</sup> uer<sup>o</sup> uer<sup>o</sup>

oio q̄stionibz absolvens.

# De Materia

Quaestio prima

Nasus mat̄ rationes expluat tot. m̄tio q̄stionibz 12. <sup>Quam</sup> ubi hinc. hoc loco p̄t̄ q̄nt ea ē qua dicitur <sup>Quam dicitur quae Mat̄.</sup> let p̄ p̄na idest prior nō forma substantiali ex qua oia fiunt & in qua oia tandem ibent. Hinc in uestigante uen̄ idem tot. multipli c̄ dicitur; qui b̄quum ea forei queniunt q̄ in cap. 9. p̄t. 1. art. 1. com̄bi. ad uay n̄ p̄t̄ h̄c ubi ostendenda breuit̄ ac p̄p̄ie p̄p̄nt. Porro mat̄ uariē d̄t̄ & 1<sup>o</sup> q̄dem a Platone negatiue hoc modo. Mat̄ <sup>Quam dicitur quae Mat̄ negatiue.</sup> nec ē ignis nec aēr nec aqua nec aliqd̄ aliud ceterorū entium naturā. Simile uariē d̄t̄ h̄c attulit Porphyrius ex Ar̄te. Affirmatiue sic d̄t̄ <sup>Quam dicitur quae Mat̄ affirmatiue.</sup> ex sententia Platōis: Mat̄ ē species in formis simplicibz ac receptaculu' omnium formarū p̄uide ac si diceret mat̄ ē subiectū ex nāa sua omni for. ma d̄t̄ h̄c capax t̄ omnium. Ar̄te & Metaph̄. eam sic nō negatiue d̄finit: Mat̄ dicitur q̄ non est <sup>Quam dicitur quae Mat̄ negatiue.</sup> quid nec quale nec quantū nec aliqd̄ aliorum q̄bz terminat̄ Ens neq̄ negationes, quasi dicat Mat̄ nō ē Ens p̄fectum q̄ p̄ se p̄t̄ in p̄t̄icamēto <sup>Explicat̄ d̄t̄ h̄c</sup>



poni, Nam cum dicitur quod dicitur, substativum  
 sumum, quod in se habet ut patet ex his verbis  
 in quibus predicamenta recedunt. Ad id magis ad esse nego-  
 tiorum ut dicitur de hoc magis in se habet quod dicitur in re-  
 gatione privationis. Est enim magis subpositum  
 licet negatione annexa sicut et postea magis  
 apparebit.

Quare dicitur magis  
 quod dicitur.

In textu 82. Ergo in libro affirmativo sic ea dicitur  
 dicitur: Magis est primum unigenitum sicut ex quo dicitur  
 eo fit factus ut in se autem nihil est in quo ultimo re-  
 solvitur. Cuius dicitur seorsum de explicando comodum

Videretur coninber  
 quare dicitur dicitur  
 dicitur dicitur dicitur

vide apud 101. q. 13. de apud coninber q. 2. art. 1. De  
 dicitur forma quod dicitur non est: de primo se ut  
 dicitur dicitur dicitur dicitur dicitur dicitur dicitur  
 quod non sit in se ex se autem dicitur. et de de primo  
 ad excludendum dicitur quod dicitur non sit in se  
 secundaria. Itaque ut excludatur Magis dicitur que

Quare dicitur dicitur  
 dicitur dicitur

hoc differt a prima quod illa sit in se disposita et  
 determinata ad unam certam formam in se utroque,  
 quare quod dicitur quod dicitur dicitur dicitur dicitur  
 indifferens ex quo dicitur eo fit factus (ut nihil)  
 quod dicitur excluditur privationes et negationes quod dicitur  
 factus non manent, adveniente namque forma abiten-  
 dem privatio non sicut autem dicitur dicitur dicitur dicitur

Quare dicitur dicitur  
 dicitur dicitur

ille modus quo aliquid fieri dicitur ex auctoritate quod ut natura  
 ut formalis ut totum compositum materiae ut in <sup>gammuly</sup> ~~compositum~~ <sup>co</sup>  
 flans ex auro & sphaerico dicitur componitur flans  
 & viridi quia flans color auro & viridi sphaerico  
 do accidit. Solet etiam natura ex septem <sup>in p[ro]p[ri]is</sup>  
 ita describi: Natura est substantia quae ita se habet ut for- <sup>Descriptio Nat[ur]ae.</sup>  
 mas & ad substantias compositas naturas quodque  
 ut lignum ut aliud quibus ad formas artificiales:  
 In qua descriptioe similitudo & dissimilitudo est. <sup>Quia in his exemplis simi-</sup>  
 litudo quae sunt ex ligno & ex natura sua existit  
 omnis forma artificialis ita quoque natura prima  
 forme naturae. Dissimilitudo in hoc est quod ex ligno <sup>una assimilatio.</sup>  
 materiae sic est completa & perfecta natura in prima  
 aequa: Item quod ex ligno materiae per se existere  
 potest in rebus natura per forma artificiali in posse  
 ut sit naturae ut nullo unquam puncto tempore natura  
 in forma naturae existat licet uti divina ex-  
 istere possit in forma, cum forma non spectet  
 ad eius essentiam sicut res flans diversa non im-  
 plicat facere quod dicitur ut forma a natura omnia  
 sequitur: Neque enim sequitur eam esse & non esse  
 quod dicit Scotus subijcitur & plerumque alij committit  
 ut dicitur Thomas & quod illud sequitur hoc regit.

haec de materia. potest et hoc modo fieri. Materia est substantia completa  
ta quae per se a forma generabilis actuali diffinitur et in  
aliam speciem generabilis: ut quae cum forma a  
qua se in formam eius naturae constituit.

In actibus et in defectibus  
seque

2m.

Ex his defectibus sequitur quod materia est substantia simpliciter et  
non composita ex partibus dissimilantibus simpliciter. Et docet  
esse in generabilem et in corruptibilem aliam ad eam subie  
ctam in eo quo res fit et ultimo in quodabit;

qua de re philosophi ut solent com. ab. in cap. 9.

Ca. 1. art. 2.  
Corruptibile.

per unum autem de materia generabilis quae  
nova forma recipit et corruptibilis quae nova forma  
amittit; sed hoc non est generari et corrumpi per se de  
eodem sui sed per unum et rem alteram. Quae materia  
per se ac simpliciter ut dicitur in generabilem et in corruptibilem  
fieri dicitur textu. 8. dicitur quodammodo in  
tertia ac generari rem privationis: cum in accidenti  
forma eius privatio abscedat interit et corrumpitur  
utque materia quae desinit tali subesse privationi.  
Cum enim post formam expulsam privatio remanet  
eadem materia quodammodo existeret quatenus priva  
tione qua fuerat spoliata de novo recipit. Sed  
cum hanc per unum materia generationis et corruptionis  
privatio ascribatur fieri in id potest esse remanet.

Dubium

nae rōe formae q̄ ut est uenū eub ita generationi  
& corruptioni utiq̄ subest? Respondet tamen sicutiq̄ Solutio.

Diū fort. r̄ māy & rōe forma & rōe p̄inationib  
p̄ autē generabilem & corruptibilem eē id h̄ ab p̄te  
potiq̄ p̄inationi quā forma ascribi ob maiorem  
mūnitatem auctorioriq̄ p̄inatione p̄inationib  
en̄ nāa q̄ngdem h̄ale duo numero ac subiecto  
unū & idem eē paulo ante dōmerat. H̄. eē d̄  
nāa notionibz ac d̄finitionibz uniḡ essentialiam h̄et in  
Combr: asserang s̄ forma p̄lere ac p̄fecte itiq̄  
nō p̄e nihilominz h̄i naret eā s̄cū nāa &  
Essentialiam qualitatem qualicūq̄ ī forma distingui  
ut ydē d̄c̄ p̄ h̄. siḡ q̄. d̄t. 3. ad h̄m̄ recto  
delect. Porro quomō s̄ h̄at nāa ad potiaz

si sitae pura potia an nō spectetne potia adesse  
tiam nāa & quomō h̄i explicat tō. h̄i q̄ 13.

Vide tōl:

d̄ 14. A quo eē illi m̄ h̄t omnino discrepat q̄  
ascribit nāa eē pura potiaz subiectina nō obiecti-

Māa eē pura potia sub  
iectina.

nam. Subiectina potia illa d̄ q̄ aliqua forma  
informatez p̄fici & compleri p̄t; diūq̄ autē est  
forma subiectiva q̄ et autē formalis & specifi;  
autē d̄r contractens & p̄ficiens illam potiaz.

Qua sit potia subiectina.

Potia obiectina eē ipsa res nomē existens

Qua potia sit obiectina

q̄m̄ existere possit quo nō nisi Actus ē potia  
obiectiva ut potig in potia obiectiva itez cosa  
& quāq̄ alia res ip̄ta p̄dū active nati  
sēi in nati: Hinc potie respondet actus qui  
Scotus Entitatum vocat Entitatum & alij actum  
p̄sentia & m̄talium ē quā ipsa res p̄sentia  
actu existit & ad amplig latet ut ita dicitur  
in p̄ndic̄e sua existencia. Et quo licet nō  
sit pura potia obiectiva ut Diximus m̄talium  
in recte a Scoto & alijs vocat actus entitatis

NB

Probatur M̄talium dicitur p̄dū  
a Scoto actus entitatis.

Actus entitatis m̄talium ē quā  
res ipsa existens: s̄ nō existit q̄ ē actus  
entitatis. Et obijit Font 10 Metaph 7  
q̄ 3. sect. 7 sic actus entitatis aut ē p̄fectus  
existens aut m̄formis actus s̄t dicitur domina  
q̄ nō ē actus entitatis probat Minor: q̄ actus  
p̄ se existens ē s̄olus deus & substantia separata  
actus m̄formatos s̄t forma substantiales. Resp̄  
Solutio: deh regando Minorē ad substantia de solutio de  
& angelos ē actus p̄ existens p̄fecte & com  
plete dari in p̄ter hos actus et nō m̄  
m̄ p̄fecte ac in specie sua existente unius

Solutio.



Solutio. Perfectior ipsa forma q̄ e' atq; in formas. Et regat  
Aut si sumat generaliter: si u' sumat tm' partem  
perfecti & completo existente credit. Aut si nihil

Obiectio 6<sup>a</sup>. Unde q̄ dicitur. Ita sicut sepe inuoluntate  
unde q̄ dicitur. Ita sicut sepe inuoluntate

Solutio. Unde q̄ dicitur. Ita sicut sepe inuoluntate  
unde q̄ dicitur. Ita sicut sepe inuoluntate

Obiectio 7<sup>a</sup>. Unde q̄ dicitur. Ita sicut sepe inuoluntate  
unde q̄ dicitur. Ita sicut sepe inuoluntate

Solutio. Unde q̄ dicitur. Ita sicut sepe inuoluntate  
unde q̄ dicitur. Ita sicut sepe inuoluntate

Unde q̄ dicitur. Ita sicut sepe inuoluntate  
unde q̄ dicitur. Ita sicut sepe inuoluntate

Nota haec uaria  
fuerit huiusmodi  
in generaliter

Ad extremum n' sequitur e' notandum uocem uarijs modis  
spectare & generaliter uaria quos tribui: na' ex eis  
q̄ spectum qm' est de esse generaliter quod ei in generaliter  
bilitat & in corruptibilitat a qua in recto br' in generaliter  
bilitat & in corruptibilitat: ut spectum e' de a forma  
q̄ dicitur pt. ne tm' potest huc q̄ dicitur quod in recto  
er. Eadem in generaliter si spectet ut apta recipe forma  
n' tm' aptitudinis huc q̄ dicitur aptitudo in recto uocatur  
Ex qua aptitudine ad forma' huiusmodi de carentia  
forme uocatur prius q̄ accipit forma in specto  
apto uocatur definit. Si tandem generaliter ma'.

si ordine ad formam qua n' est tanq' ad finem de bonu  
 tr' h'c appetitum unde vulgo dicitur privatio e' i'ca  
 appetit' de h'c nra appetitu salub' h'c dicitur  
 col. 9. 17. combr. 9 5. De varijs u' nra  
 roib' videat' idem col. 9 18 fons. in 10 Metaph.  
 17. 93. sect. 9. Combr. in 10 p' 27. 29. 92. art. 3.  
 Qui ibidem 9 5. Vtr' nra ad compositi natur' pa  
 estentia' p' teneat accurati' declarant. Et loci  
 de Materia Sufficiant.

Vide col. 8. combr.

Quaestio 2da  
 De privatione.

Quod privatio sit principij generationis reru' naturu'  
 licet ex ia' dicitur q' dicitur ita h'c b' a' p' h'c p' bari  
 solet. Id' unde p' se g'ras p' f'usit' nra accipit  
 principij illig' est: s' g'ras p' se p' f'usit' a' p' u'  
 nae' utq' tanq' a' termino a' quo q' p' nra e' p' i'  
 i' p' g'ras' reru' naturu'. Major e' certa p' b' a'  
 Minor: q' g'ras e' p' g'ra' s' n' mutas a' r' o'  
 esse ut a' termino p' que; sic aut' in n' sit nra  
 e' s' p' dem termino a' quo res orit' utpote g'ra' n'  
 forma g'ra' n' marit' nra aut' p' marit'  
 consequens e' ut sit ipse forma p' nra. Sed  
 ut clarig' p' p' i' a' h'c. Inq' p' nra' r' o' p' a' b'

Verba privatione  
 et principij generis  
 h'c b' a' p' bari



auritatis et privatione differendum est quod in animo  
fit & quomodo se ad naturam suam. Praemissa igitur  
hinc illa definitione qua privatio est nega-  
tio formae in subiecto apto hinc sequuntur  
tres assertiones

Assertio 1<sup>a</sup>.  
privatio in abstracto  
est signata.

Assertio 1<sup>a</sup> Privatio abstracto non signata dicitur  
signata negatione sui & aptitudinis; dicitur autem  
in quo illa aptitudo est connotat obsequere privatio  
est in abstracto signata. patet assertio ex defini-  
tione privationis: Nam quae signat carentiam aliamque  
formam hoc est in omnibus negationibus; quae  
cum carentia signat aptitudinem ad hanc formam  
id sibi proprium vendicat. Itaque licet privatio  
a privatione distinguatur per sui subiecti sui for-  
mam; a negatione tamen distinguatur per solam aptitudi-  
dinem non tamen per aliquid intrinsecum realiter ut in  
10 Metaph. q. 15. recte docet Duns Scotus  
Nam ens quale est aptitudo non potest esse intrinsecum  
realiter non enim est per aliquid intrinsecum sed  
per se in se proprio ac definitivo privationis quae est  
aptitudo. Ita includitur.

Assertio 2<sup>a</sup>.  
in privatione dicitur  
sua est.

Assertio 2<sup>a</sup> Recte de privatione ab authoribus non dicitur  
quod in privatione formato, saltem in adaequato sit negatio

entis satis manifestu' e' eam ee no' ent: Est n. ut sci  
 n'bit aliud qua' ipse forme assertha in actu exer  
 cito. Non e' aut' hac assertho intelligenda de differe  
 rentia privatiois qua' differt a negatione  
 et aptitudine subiecti cum hoc fit utriq' q' d' possi  
 tum; s; t' privatioe ut est negas seu t' ipse  
 met assertha si ita loq' hnt reali & actuali  
 seu ut diximus in actu exercito.

*omne hoc assertho  
 fit intelligenda.*

Assertho tertia recte d' privatio ab authorib;  
 suis r'is. Haec assertho intelligenda e' t' priva  
 tione obiectiva seu de privatioe in esse cog  
 nito a t' p'icta forti. in sub. n. quasi p'ces  
 q' n' p'ces d'ividit. s'ol't a' p'ctis privatioe. Quod  
 fit intelligenda t' illa q' p'cedenti assertho p'p'ri  
 ta' e' m'ite patet q' ea fit an' o'ly opationem  
 itelligit. Cautus n. v.g. p'uz e' in oculo qua'  
 ulla m'it' opao q' d'urak; Est m'q' no' ut in p'ctis  
 m'it' opaoit m'ore auctum auctu' p'p'riationis; eo  
 no' negates m'ce q' s'ueverit: Haec p' n. forma  
 e' m'ce privatiois. De obiectiva n' privatioe conclu  
 sione intelligenda e' manifesta est ex q' 3. p'log.  
 Lag. ubi diximus negates de privatioe ee entia  
 r'is: Non p'nt aut' alio no' ee entia r'is qua'  
 ut itelligit rem aliquam vere ac re ipse d' constituta

*Assertho r'ia.  
 Privatioe ob' r'is.*

*omne hoc assertho  
 fit intelligenda.*

*Vide p'olog. Lag.*

forma quapia' adeoq' ut sic prima notitia  
 seu intellectui substantiam & da intellectione seu  
 quopu & do cognofit tanq' apta h're illam  
 forma qua' n' h't. q' red' conceptu' seu notis  
 & da p'nt reflexe cognofit p' alio conceptu' in  
 primog' illo fundat e' ext' r'is fortiter proprias  
 & forti f'gatione p' p'riatio' uocabulum f'gati  
 f'gatione in qua' p'prie ac fortiter logica q' uer  
 jah circa & dat notitias adinuatib' p'imb  
 in illis quasi b'p' que quada' mixab'. Et h'ic  
 et h'ic p'riatio' diu' p'it fortis rectig' h' d'  
 fortis cum adiectiōe u'q' fortis logica seu ob  
 iectiua quaterq' ut cetera ext' r'is obiectiua  
 ab intellectu cognofit & ex q' ob' falet hanc ob  
 iectiua' p'riatio' recte quoz diu' r'is h'ic u'q'  
 ext' reale quāib' p'it h'ic r'is.

Absertio q'ta.

probat p'riatio' fortis  
 in obiectiua' ex p'riatio'  
 p' r'is r'is r'is.

Absertio ita' p'riatio' fortis t' qua' in r'is con  
 clufione non h'ic obiectiua' q' est ext' r'is e' p'ri  
 atio' p' se g'rationib': probat q' a p'riatio'  
 r'is q' p'et fiat in o'q' op'atio' h'ic h'ic in ip'is  
 g'rat' p' se non p'ueat ab intellectu op'ante: at  
 nullu' h'ic r'is antecedit omne intellectu op'atione. con  
 clufio h'ic e' conueniens r'is p' r'is d' h'ic r'is

hoc loco de privatione ut e generatione naturae prin  
 cipiu vide combr. in 99. arti. 2. & vol. 921.  
 Assertio 5ta privatio quia e principiu generationis Assertio 5ta.  
 licet idem sit materia & fundamētale in materia  
 qua e. aliquo in nō ab ea distinguitur utly for  
 malit & 2oe. probat sane assertio 5ta  
 capult. hoc nō: si privatio idem est omni nō <sup>quomō privatio dicitur</sup>  
 in materia, idem appeteret in tota <sup>quod e quomō in materia</sup>  
 fieri nō pōt qd probat Maior qd materia appe  
 tit forma: qd si privatio idem est oīo in materia  
 et appeteret forma: Est aut forma velut mors  
 & integritas privationis. Item materia e substantia  
 manet et in composito quoru nō dicitur de privati  
 one dicit pōt. Quod aut pōt hoc pōt pōt  
 aut privatio e unū numero in materia sensus  
 est e unū materialit nō fortit. seu e unū o  
 quasi nō quo auctia unū pōt cum pōtō cum in  
 Exerent nempe extingere & subiectuē nō nō  
 sicut & essentialiter.

Assertio 6ta Nec privatio fortis nec obiectiva una Assertio 6ta.  
 Eandē est s3 fortis imo tot quot pōt ut e pōt  
 forma. De obiectiva qdem patet: qd tot pōt  
 numero privatioes talen quot pōt opaliter illis.  
 De fortibz itidem manifestum est: qd si eēt  
 una in privatio in materia sequeretur quod adveniret

forma ignis v.g. ceffaret eis privas in materia  
 una tm est & una pesit: q̄ omnis. Et de tot ft  
 privas in materia sicut ft forma apta in materia  
 recipi s̄ sicut ft plurima nec tot quia plures  
 q̄ totidem quoq; ft privas. Vide sonin. in  
 10 Metaph. q̄ 15. Dico ex hoc sequi no tm una  
 s̄ plurimas aptitudines ee in materia in privas  
 q̄ debet ex aptitudine & negative velut integre  
 Respondeo una aptitudine materia p̄ secula & p̄  
 tm ad oes ois privas constitutas sufficere.  
 Nam aptitudo addita ad negas forma ignis p̄  
 nationem efficit; & eadem aptitudo addita ad  
 gas forma aeris similit̄ privas efficit.  
 Quod aut privas hinc ut vltiq; quasi species  
 dicat hoc ab habitu n̄ ab aptitudine p̄ se  
 q̄ aptitudo ē diffina q̄dam generica: Vno uesto  
 dicendum est hoc privas in materia no vltu &  
 recipra s̄ forma tm sicut vltu dicitur ab ac dispartit  
 proprietates privas ft q̄ no suscipere ma  
 gis & minus: Hoc d̄ p̄ foctio privationis abso  
 te veru ē: Vng. n. no d̄t magis motus ut  
 calidus qua alid; quamvis vltu sui habitus possit  
 magis ut minus suscipere quatenus se: plus minus  
 de

Obiecto.

Solutio.

privas p̄ secula  
 p̄ nationis.

et habitu ad mixtum sunt: Nam acci dr magis ut mi-  
 nus tenebrosos secundum q in eo est ut plus minus  
 luminis. Et da proprietat primas p se n intelligit  
 s; tm rōe forma seu habitus. Nō in promptu  
 est qd priuatio fortit e priuatio & non ens; nul-  
 lum aut nō ens e p se eōdem itellig. In sum  
 in dte q priuatio ut e ens rōis & ut aptitudi-  
 nem an ex am tōt p se intelligat ut qd dicitur ma,  
 manifestum est.

De forma  
 Quæstio 3ta

Secūda priuatio rem naturam ordinis 3tia forma  
 scilicet q in natura composita nature q spiritus De hac  
 loquimur An sit 2do Quid 3tio Quale sit.  
 Vbi quosq illa in natura & composito comparamus.  
 Quod ad p̄m attinet plerūq ex antiquis p̄tem  
 negatiua amplexi s̄t: putabant n̄ tm formas  
 accidentarias nullas substantias dari: Nō sunt  
 res artificialia ex natura p̄existente & forma  
 accidentali sunt ita quosq res nature ex sola  
 natura p̄ aucta mutatione fieri conserbat. Vn  
 de apud illos s̄oem ut equi generari m̄hibeat  
 aliud quā aliqua natura p̄tem hanc ut illam

Negatiua sententia  
 Quod si nō de h forma  
 substantia s̄t in accidentali

figura accipere. Contra hoc statuitur in parte  
 de cor. scilicet hanc affectionem: Dant forma  
 substantiales; q. licet evidentijs de necessarijs rebus  
 ostendi n. possit ostendi in a. For. i. Metaph.  
 1.3. de a. com. in 19. 99. ut 2. argum. ad  
 necessitatibz ut no. merito huiusmodi uter possit is q. fidei  
 illis abroget. Hae una sufficit nobis: Si non  
 Dant forma substantiales no. dant essentialis et  
 in distinctione sequens e. absurdum & contra factu  
 10. p. textu 2. & alibi per Maior. q. si daret  
 distinctione essentialis s. forma substantialis ista disti  
 ctio eet ut a. nra ut ab accidentibz rebus ut a.  
 proprijs: nihil horu. pt. dici q. de: no. primu. quia  
 cum nra sit rebus rebus ut ipse et alij  
 fatent no. potest rem distinguere; nullu. o. g.  
 timulim. est ut s. proprium. Nec 2. d. dicit  
 pt. q. cora. autem eandem ob eam. pp. quan  
 nra n. pot. rem distinguere essentialit. eo. q.  
 sint cora. S. acc. termin. dicit pt. na. accidentia p. o.  
 p. nra nulla erunt nisi sit forma a. qua sola p. o.  
 erunt: No. r. q. uerunt a. nra. q. p. q. cora. sit  
 multoz. mag. ab accidentibz rebus q. a. sola forma  
 q. dant forma substantiales q. res separata. d. est  
 tialit. distinguant. Hae dicit q. conclusio hae

Vide com. in.

Argum. contra Sane. p. o.  
 dicit.

pro. in. Maior.

ortse dopafidei catholica roborat. Ex fide namq <sup>46</sup> *Haec capitulis fi*  
gstat anima humana esse immortalem & post separa *desibodoparatione*  
one a corpore seorsu existere ex quo scyha eam esse sub  
stantiam. Deinde eadem infallibili veritate con  
stat anima esse vera informatam & essentialiter  
formam sors; haec n. oia definita snt ab Entia  
in se suis constitut. Cum igit sors in ceteris anima  
libg & animalia cum inuentibg & haec cu non  
inuentibg conueniant effici ut quid; species hu  
mana compleh & forma substantialem ita quoq;  
compleant cetera entia naturalia. In hac aut *Haec et i parte de plato*  
sentia fuisse quoq; sntem & Platonem clare *in sententia ostendit*  
ostendunt auctores citati quos lego. *comitibus de Tronf.*

Ad id qd attinet cum natura sint formaru genera  
in proposito quibus qd sit forma substantialis infor  
mans. Haec ita definit sntem & phys. c. 3. text.  
tu 28. Forma est vis ipsa qd erat esse rei. *Definitio Formae*  
sors vis qd dicitur. *Subj. haec illam notione ex*  
primat: Est substantia incompleta constitutans cum alia quasi substantia  
natura compositum dant eadem esse & operari. *Subj. Quare sit substantia*  
stantia est qd p essentialibus substantia. In comple *Quare sit substantia*  
ta qd cum altera sit totum compositum qd sit  
it. *Dat esse dicit qd forma dat min essentialibus*  
& operari specificat ad aut esse absolute *Quare det esse*



ut ex supradictis patet; Nec dat forma ma  
teria hoc esse speciem & aliud quod p[ro]p[ri]o. Nam  
forma no[n] dat esse materiae hoc esse speciem & aliud quod p[ro]p[ri]o.  
se ipsum dando de materia in esse specifico & hinc  
est. Nec tamen est de hoc forma ut actu infer

*No[n] est de hoc forma ut actu  
informati sufficit si possit infer  
re in materiae.*

met ac det esse speciem sufficit si possit infer  
mare; id quod addit per animam rationem quod vera  
forma est et dum actu no[n] informat de materia  
Alia descriptio formae materiae seorsum existit. Alij sic describunt, for  
ma est substantia incompleta materiae informati et ter  
minat de specificantibus physice sicut diffinitio deter  
minat de specificantibus metaphysice: omni  
optime ac planissime comitibus q[ui]o art. 10

*Omnia optime sic  
comitibus.*

Forma est autem simplex substantialis nam p[ro] se non  
nata & p[ro]p[ri]a cuius explicatio, inde apud illos  
q[ui] in sup[er] et q[ui]i. quomodo ex forma substantiali de ma

*Vide comitibus.*

**TERTIA PARS.**

*Omnis forma informati ex  
apta boni & gratitudo  
incompleta*

*q[ui] bal.*

Pro huius explicatioe dicendum est q[uo]d. Omnis forma infer  
mans excepta forma boni est gratitudo & corrup  
tibile probatur quia q[uo]d h[ab]et materiae, si qua est potius  
traditionis ad esse & non esse necesse est corrup  
tibile potius tamen q[uo]d extra illam materiae no[n] possit  
p[ro] se existere: s[ed] omnis forma substantialis h[ab]et  
tem materiae & extra illam no[n] potest subsistere.

ois forma sublevaris & corruptibilis & lignra  
bilis cum sp in locu forme corrupta fuerat alia  
t nouo genta & in se id q corrupit fit aliqn  
gnratum. Verum tu est q forma proprie nec  
fit nec pducit sz potiq confit & conproduch

*Forma pnie no fit  
de pducit sz confit &  
conproduch.*

totiq. n. compositi in quod actio agentis p se  
& principalit terminat proprie est fieri & produ  
ci p tunc aut in quas actio agentis non p sed  
principalit sz p totum compositu terminat est  
confieri & conproduci. Quod aut recte dicitur  
compositum factu ab agente licet no faciat ma  
teria p se actu est; imo et si recte dr ab  
sue fieri & gnari licet nec forma nec ma  
teria producat tu hac de ca q nary ad rei  
piendam forma convenientibz dispositionibz p pa  
ret & coniunctionis illiq fit caa efficiens sunt  
is q res diuersas a se non factas gungit re  
no quoq eam rerum auctor dr.

*quomo compositu  
dicitur factu ab agente.*

Dicendum rdo. ois forma unica humana ex  
cepta educit ex potentia mat. Quid sit aut  
forma educi ex potentia mat in lib. d gnatione  
doceri solet; nunc aut ex epllo tali sic fit  
ittigeh: Agentia natura educit ex potentia mat

*Ois forma exacta  
humana educit ex pote  
tia Mat.*

*Declinat ex epllo.*

forma lapidi arboribus de. Tandem aliter per  
 tione quadam ac figuram formam illam ex argilla  
 statuariam formam normam ex ligno architecti  
 forma domus ex lignis & lapidibus de. quibus n.  
 ad opes figuram statuariam architecti figuram  
 materiam talis ut talis forma quae nunquam existit  
 nisi alicuius artificis accipietur & materiam ad for-  
 mam illam suscipiendam apta fuerit ita et in  
 materia physica quae iudicatur esse atque indigesta mater  
 ex actione causarum naturarum caeli & terrae per  
 hanc generationem de. oritur hoc ut illa forma  
 dependens in fieri & in esse a sua materia ex qua  
 sunt educata ita ut extra illam non possit unquam  
 naturaliter existere. ex ratione futuritatis rei  
 cuius declaratione non recte suspensio formae artificis  
 operis proprie statui loquendo ex materia potius dicitur  
 ut in deus est conatus in cap. 9. q. 12. art. 3. de 7.  
 quippe in illum respectum seu ad illas recipiendas  
 materiam non habeat potius naturam obedientialem tamen.  
 Manifestum est ex mente Aristotelis omnium in rebus  
 recte philosophantium formarum ante unquam rei  
 generari; atque proinde non existere alioquin ex nihilo

Quoniam forma ante  
 illam productionem  
 non est.

Spina nra q dicitur s; ee potestate in maã & ra  
turali carum in de actione de illig potia & qua  
si quomo exsistit atq; ad actum pferioruq; addu  
ci. Rege quoq; Tolot. q 19.

Legi Tol.

Poro forma exsistit in maã & composito comparari  
potest 1o quã ad nobilitatez & de qua ad pcedentem.

Spina forma in maã  
& composito pcomposi  
1o - 2do.  
Cuerdã.  
Plea forma ut ma  
teria fit nobilit.

Quoad in nra maã nobilitã qua forma tuã ma  
teria est nigrabilis & incorruptib forma noqua  
tuã maã ex sese si exsistentia forma nite.

Redes tamõ nra sum qd formã ppet absolu  
te in forma ee nobilitate in det nra exsist

Responõ.  
Formã absolute e nobi  
lor maã

specifica opaver distinctione ab alia q no dice  
bah forma a hie ppaã exsistentia falsu est.

Formã est qquam  
exsistentiam.

siunt n. e. sub a maã distincta ita quoq;  
distincta ab illa hã exsistentiam.

Compositu e nobilij forma.

Compositu ee nobilij ac pfectij forma Dubiu ee remiri  
p qãqdem compositu pter forma pfectione  
maã quoq; pfectione g tinct; est itea compositu  
sub pfectum de p se complete subsistentis quam  
nra forma appetit. Inveniet in nobilit  
formã composito nobilitate ee: qã p q nra maã

Obiectio Anacois.

Et illud magis s; compositu e nobilitate ac pfectu

Solutio

¶ forma q' dicitur sed respondet forma x' e'e  
caus' ad aquata p'fectionis compositi q' forma

Alia obiectio

cu' nra. Non dicitur ex hoc seq' nra' & for  
ma' sunt sumptab' ee' rob'iores co'posito q'a

Solutio

¶ q' uniusq' dicitur. Negat' .s. q'a nra' & forma  
ip'iamet compositi q' ditione quas' ultima' p'fecti  
o'nt sua' terminu' q' sequunt' quo fit ut in  
illam p'fectio in compositi p'fectione <sup>finaliter</sup> ~~finalit'~~

q' q'eat ip' q' composita' ut formalit' tale est  
ut nra' p'ont modo quocunq' ip'sum antecedit  
cogitanti p'fectione antecedit. Demde sunt

Respondet ad obiectio  
et huc exemplo.

nalet ista ratiocinatio: Iste ignis & iste ignis  
nra' s' nra' sunt calidus in hypocausto q' ip'si  
maiorem hnt calorem; ita n' ualet supradicta  
argum: q'a sicut hic iudicatu' esse calor ut ca  
lidu' n' p' n' tendi e' q' sumit h' ita et p'fectio  
compositi n' p' n' tendi ut et nra' & forma

Quoniam forma p'fectior  
est composito.

¶ Quod ad prioritatem  
attinet e' q' dicitur forma prior composito e' dicit  
nra' i' h' ordine t'p'is; q'a quocunq' t'p'is p'  
de forma e' e' quoq' compositum. Ceterum

Quare forma dicitur  
p'fectior auct'.

si nra' & forma compositi in auct' h' b'cedendum

est illas simpliciter dicitur auctibus perfectiores esse in forma  
 simpliciter; Quibus auctibus dicitur quod sunt perfectio  
 ra quatuor se: se in simpliciter dicitur auctibus & in suo genere  
 perfecta & completa sunt. In exterioribus auctibus  
 quasi titulis honorata est in simpliciter forma: De n. spec.  
 2io art. 2o quod quod erat esse ut quod dicitur non quod sit tota  
 rei dicitur sed quod sit per se potior quod dicitur. De arte  
 10a & perfectio habita seu ut alij uocabulo non per  
 fedehabia De quoq; exemplar, terminus, forma  
 eter, finis, lux Item apud platoem uera existens  
 simulachrum diuinae uiae participata similitudine di  
 uinae quodam proles: Artes 1o phys. cult. uocat illam  
 diuinam quodam bonum & appetibile et quod loge fons  
 loco in libro citato de periculis lib. 6. et de comite:  
 710 est.

Varia forma uia

Leg. Prof. Comite & periculis

## In Librum 2to physi Cocum

Uir sit scilicet fateri in 2do libro non quoniam inter  
 auctores optimi comite: fateri institutum explicat  
 utly propositum illi esse xio et maq & forma tm  
 ut censuit. Philosophus negat et sine efficiente du  
 tapat ut existimant simpliciter scilicet maq &

Quod dicitur fateri sit fateri.